

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra křesťanské výchovy

Bakalářský projekt

Eva Skálová

Pobyt v přírodě pro Výchovní ústav, střední škola a školní jídelna Žulová

Olomouc 2022

Vedoucí práce: Mgr. Milena Öbrink Hobzová, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne:

Eva Skálová

.....

PODĚKOVÁNÍ:

Děkuji své vedoucí bakalářského projektu, Mgr. Mileně Öbrink Hobzové, Ph.D., za cenné rady a správné nasměrování tématu práce. Dále bych chtěla poděkovat vedení a zaměstnancům VÚ, SŠ a ŠJ Žulová, především Mgr. Veronice Sahánkové, a Mgr. Haně Pilíškové, jež mi ochotně pomáhali získat nezbytné informace pro tvorbu bakalářského projektu. Děkuji panu Jiřímu Skálovi, vedoucímu vychovateli a také mému otci, za cenné rady a podporu. Velké poděkování patří bývalé ředitelce zařízení Mgr. Soně Staňkové. A naposled nejvíc vděčím své rodině a příteli, kteří mi byli oporou po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1.1 Hlavní činnost zařízení.....	8
1.2 Cíl, poslání zařízení.....	8
1.3 Struktura zařízení.....	9
1.4 Personální struktura zařízení.....	10
1.5 Stručné zakotvení zařízení do daného regionu.....	11
1.5.1 Volnočasové kroužky v ústavu.....	11
1.5.2 Možné využití volného času mimo ústav.....	12
1.6 Historie zařízení.....	13
1.6.1 Historie zařízení před vznikem výchovného ústavu.....	13
1.6.2 Začátky výchovného ústavu.....	13
1.6.3 Současnost.....	14
1.7 Ekonomické situace.....	14
1.8 Inovační potenciál.....	14
2 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU.....	15
2.1 Předmět projektu.....	15
2.2 Cíl projektu.....	15
2.2.1 Měřitelné ukazatele cílů.....	15
2.3 Návaznost na sociálně pedagogickou teorii.....	16
2.3.1 Ústavní a ochranná výchova.....	16
2.3.2 Sociálně patologické jevy.....	17
3 POTŘEBNOST PROJEKTU.....	22
3.1 SWOT analýza.....	23
3.2 Komentář SWOT analýzy.....	24
3.2.1 Silné stránky.....	24
3.2.2 Slabé stránky.....	24
3.2.3 Příležitosti.....	25
3.2.4 Hrozby.....	25
4 PODROBNÝ POPIS PROJEKTU.....	26
4.1 Charakteristika současného stavu.....	26
4.2 Charakteristika plánovaného stavu.....	26
4.4 Organizační zajištění projektu.....	27

4.5	Návaznost projektu na další aktivity	28
4.6	Návaznost dalších aktivit na projekt	28
4.7	Udržitelnost projektu	28
4.8	Etické aspekty projektu	29
5	TECHNICKÉ ŘEŠENÍ PROJEKTU	30
5.1	Harmonogram projektu	30
5.2.1	PONDĚLÍ.....	31
5.2.2	ÚTERÝ	31
5.2.3	STŘEDA.....	32
5.2.4	ČTVRTEK	32
5.2.5	PÁTEK	33
5.3	Organizační zajištění projektu.....	34
5.4	Strava	35
5.5	Ubytování	35
5.6	Přehledný rozpočet projektu	36
5.6.1	Náklady	36
5.6.2	Výnosy	36
5.6.3	Zdůvodnění jednotlivých položek a jejich podrobný rozpis.....	37
5.7	Možné hrozby	38
5.7.1	Náhradní plán činností.....	38
5.7.2	Náhradní ubytování	39
6	REALIZACE PROJEKTU	40
6.1.1	Den první – ranní činnost	41
6.1.2	Den první – odpolední činnost – Tematický celek – „Práce se dřevem“	41
6.1.3	Den první – večerní činnost	43
6.2.1	Den druhý – ranní činnost	45
6.2.2	Den druhý – odpolední činnost – Tematický celek – „Rybaření“	46
6.2.3	Den druhý – večerní činnost	49
6.3.1	Den třetí – ranní činnost	50
6.3.2	Den třetí – odpolední činnost – Tematický celek – „Práce s kovem.“	52
6.3.3	Den třetí – večerní činnost	54
6.4.1	Den čtvrtý – ranní činnost	56
6.4.2	Den čtvrtý – odpolední činnost – Tematický celek – „Kuchařina“	57
6.4.3	Den čtvrtý – večerní činnost	59
6.5.1	Den pátý – ranní činnost.....	61
6.5.2	Den pátý – odpolední činnost – Tematický celek – „Práce na statku“	61

6.5.3 Den pátý – večerní činnost.....	63
ZÁVĚR.....	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
SEZNAM ZKRATEK.....	72
SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

Pro svůj bakalářský projekt jsem si vybrala téma pobytu v přírodě pro Výchovný ústav, střední školu a školní jídelnu Žulová. V tomto zařízení je kladen velký důraz na adekvátní trávení volného času, proto je potřebné vytvářet projekty zaměřené na tuto oblast.

Hlavním cílem tohoto projektu je vytvořit vícedenní pobyt pro chlapce, kteří jsou umístěni na oddělení s výchovně-léčebnou péčí. Program akce je sestaven z tematických celků a aktivit tak, aby byl nejen pestrý, ale aby splňoval náležitosti adekvátního trávení volného času. Mezi další účely projektu patří také získávání nových znalostí a dovedností, které by děti mohly využít v dospělosti.

První kapitola se soustředí na podrobnou charakteristiku zařízení. Zmiňuje se o hlavní činnosti, cílech a poslání zařízení. Obsahuje strukturu ústavu i tu personální. Ve stručnosti uvádí zakotvení organizace v regionu, popisuje historii, ekonomickou situaci a aktuální inovační potenciál.

Druhá kapitola se zaměřuje na charakteristiku projektu, jeho předmět a cíle. Součástí této kapitoly je také návaznost na sociálně pedagogickou teorii, kde se blíže soustředíme na ústavní a ochrannou výchovu a také sociálně patologické jevy.

Třetí kapitola zahrnuje SWOT analýzu zařízení. Zmiňuje silné a slabé stránky výchovného ústavu. Dále se zabývá novými příležitostmi a současnými hrozbami.

Čtvrtá kapitola rozebírá důležité aspekty této práce, tzn. současný a plánovaný stav, návaznost projektu na další aktivity a návaznost dalších aktivit na projekt. Také poukazuje na dlouhodobou udržitelnost projektu. V poslední části se zaměřuje na etické aspekty.

Pátá a šestá kapitola se podrobně zabývá technickým řešením projektu a jeho možnou realizací.

V poslední části práce najdeme závěrečné shrnutí, seznam použité literatury, seznam příloh a samotné přílohy, které obsahují dokumenty a fotografie.

1 CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

1.1 Hlavní činnost zařízení

Název zařízení je Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Žulová. Zařízení sídlí na ulici Komenského 154, v městě Žulová, 790 65. Statutárním orgánem je přímo ředitelka výchovného ústavu. Právní forma zařízení je příspěvková organizace, zřizovatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, dále jen MŠMT. Zařízení disponuje celkovou kapacitou 32 dětí, které jsou rozděleny do čtyř výchovných skupin, každá po osmi dětech. Dvě skupiny jsou určeny pro pobyt chlapců a dvě skupiny pro pobyt dívek.

Cílovou skupinou zařízení jsou chlapci a dívky ve věku 15 až 18 let (výjimečně i do 19 let). Jedná se o děti, kterým byla nařizována ústavní výchova, nebo uložena ochranná výchova. Další možností je soudem uložené předběžné opatření, kdy dítě trpí závažnými poruchami chování. Ve zcela výjimečných případech může být v zařízení umístěno i dítě od 12 do 15 let, a to v případě, že mu byla uložena ústavní výchova, ale v jeho chování se projevují tak závažné poruchy chování, že nemůže být umístěn v jiném zařízení (například dětský domov se školou).

Toto zařízení je díky své činnosti velmi speciálním školským zařízením. Co se týče oddělení chlapců, tak je u nich činnost zaměřena na tzv. výchovně léčebnou péči. Režim musí plnit následující funkce: vzdělávací, výchovnou, reedukační, edukační, socializační a resocializační. Děti se při pobytu v zařízení nachází v plném přímém zaopatření.¹

1.2 Cíl, poslání zařízení

Hlavním cílem organizace je poskytovat umístěným dětem náhradní výchovnou péči, a to v zájmu zdravého psychického i fyzického vývoje, řádné vzdělávání a především výchovu. Zařízení úzce spolupracuje s rodinami klientů, pomáhá zajišťovat záležitosti kolem dětí (komunikace s úřady, návštěva lékařů), poskytuje rodinnou terapii, spolupracuje s rodinou při přechodu dítěte zpět do rodinného prostředí, nebo i s přemístěním do náhradní rodinné péče.²

¹ BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Vnitřní řád VÚ, SŠ a ŠJ Žulová*. 2019, s. 3

² BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Vnitřní řád VÚ, SŠ a ŠJ Žulová*. 2019, s. 4

1.3 Struktura zařízení

Zařízení se skládá celkem ze tří hlavních celků. První úsek je výchovný ústav, který je rozdělen na budovu pro dívky a na budovu pro chlapce. V přízemí objektu se nachází střední škola, která sousedí s jídelnou a školní kuchyní.

Výchovný ústav má dvě části. První část je oddělení, které se zabývá přípravou dětí na budoucí povolání. Na tomto oddělení jsou umístěny dívky, u kterých se vyskytují závažné poruchy chování. Jde o děti, které se nejen připravují na povolání, ale musí mít vedení a neustálou kontrolu. Toto oddělení plní funkci vzdělávací, výchovnou a sociální ve vztahu k dětem.

Druhá část je oddělení s výchovně léčebnou péčí. Zde jsou umístěni pouze chlapci, u kterých se převážně vyskytují tyto sociálně patologické jevy: závislost na návykových látkách, závažné poruchy chování, specifické poruchy učení, záškoláctví, agresivita, trestná činnost atd. Na jednotlivých výchovných skupinách se nachází klienti, kteří vyžadují neustálou intenzivní péči založenou na individuálním přístupu. Organizace plní funkci: výchovnou, vzdělávací, sociální, resocializační, edukační, reedukační a také výchovně léčebnou. S dětmi spolupracují odborní pracovníci a lékaři: psycholog, etoped, dětský psychiatr a terapeut. Zařízení má povinnost zajišťovat úzkou spolupráci se zdravotnickým zařízením. V tomto případě se jedná o zdravotní středisko v Žulové nebo pro závažnější případy Jesenická nemocnice. Pobyt každého klienta trvá nejméně 26 týdnů, které se dělí na etapy. Každá z nich má specifické požadavky pro splnění.

Střední škola, kterou zařízení vlastní, vyučuje učební obor, jehož studium trvá dva roky. Jedná se o tzv. „Provozní služby“. Po úspěšném absolvování oboru mohou učni získat výuční list. Střední škola má kapacitu dvaceti žáků.

Poslední částí je školní jídelna, jejíž úkol je připravovat stravu pro děti, zaměstnance i cizí strážníky. Ve školní jídelně probíhá i tzv. stravovací komise, která se skládá z těchto pracovníků: vedoucí kuchyně, zástupce ředitele, sociální pracovníce se zdravotním zaměřením, administrativní pracovníce, vedoucí vychovatel, jeden zástupce vychovatelů za každou výchovnou skupinu.³

³BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Vnitřní řád VÚ, SŠ a ŠJ Žulová*. 2019, s. 4–6

1.4 Personální struktura zařízení

V této podkapitole najdeme podrobnější informace o zaměstnancích, kteří se v zařízení uplatňují. Dozvíme se také více o tom, za jakým účelem pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci působí v jednotlivých částech organizace.

Na oddělení č. 1 – dívky čili děti, které se připravují na povolání. Kontrolu nad dětmi obstarávají vychovatelky, a to dvě pro jednu skupinu dětí, asistenti vychovatele na nočních službách a vedoucí vychovatel.

Na oddělení č. 2 – oddělení s výchovně léčebnou péčí čili oddělení chlapců. Výchovu, vzdělávání a neustálý dohled zajišťují následující pracovníci: vychovatelé pro dopolední a odpolední směnu, asistenti vychovatelů nejen noční, ale i denní. Za chod všech výchovných skupin zodpovídá vedoucí vychovatel, který je společný pro chlapce i dívky.

Ve střední škole, která je součástí zařízení, vyučují pedagogové a vedoucí učitelka, kteří mají na starost jednotlivé třídy.

Co se týče odborných pracovníků, kteří působí přímo v zařízení, tak můžeme jmenovat: speciální pedagog – etoped (zařízení aktuálně disponuje 2 etopedy, kdy etoped má na starosti chlapce a etopedka dívky), psycholog, sociální pracovníce a sociální pracovníce se zdravotním zaměřením. Zařízení využívá i služeb extérních odborných pracovníků: psycholog a terapeut. Nově na ústavu působí také adiktolog, jehož návštěvy se uskutečňují po domluvě několikrát měsíčně. Je to jediný externista, který spolupracuje v rámci skupiny.

Odborní pracovníci plní důležitou úlohu v práci s dětmi. Provádí s nimi například individuální pohovory, krizové intervence, terapeutickou činnost různého zaměření, navštěvují s dětmi lékaře či další zdravotnická zařízení, vyřizují záležitosti s úřady (výslech na PČR). Tito pracovníci s dětmi řeší tzv. „požadavky spolusprávy“, kdy děti navrhnou aktivity pro plnění na další týden nebo jídelníček na víkendové vaření.⁴

Neoddělitelnou součástí ústavu je provozně ekonomický úsek, jehož pracovníci zajišťují provoz a administrativu.

⁴ BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Vnitřní řád VÚ, SŠ a ŠJ Žulová*. 2019, s. 6–8

1.5 Stručné zakotvení zařízení do daného regionu

Výchovný ústav, který je předmětem tohoto projektu, se nachází v Žulové. Jde o menší městečko v regionu Severní Morava, okres Jeseník. Hned vedle zařízení se přes cestu nachází policejní služebna.

Ve městě je otevřené zdravotní středisko, kde můžeme najít základní lékařskou pomoc:⁵ gynekologii a zubní ambulanci, praktickou lékařku pro dospělé a také dětskou lékařku, se kterou sociální pracovnice se zdravotním zaměřením řeší aktuální stav a zdravotní problémy dětí umístěných ve výchovném ústavu. V blízkosti zařízení se nachází autobusová stanice i vlakové nádraží. Městský úřad slouží pro vyřizování potřebných záležitostí dětí.⁶

Zařízení spolupracuje s místní základní a mateřskou školou. Například se každý rok koná vánoční besídka v prostorech základní školy, konkrétně v tělocvičně, kde je pro tyto větší akce dostatek prostoru.

1.5.1 Volnočasové kroužky v ústavu

Pokud není vhodné počasí nebo není možné jít s dětmi ven (například kvůli omezením v rámci covid-19), lze využít interního vybavení zařízení: posilovna, dílna, sauna, počítačová učebna, domácí kino, terapeutické místnosti apod. Na každé skupině se také nachází plně vybavená kuchyň, kde mohou děti zdokonalovat své dovednosti v oblasti pečení a vaření. Co se týče venkovního vybavení, tak v zařízení se nachází venkovní hřiště s umělým povrchem, mini golf, kuželky, zahrada. Na zahradě má každá skupina svůj vlastní záhon, kde se mohou učit dovednosti v oblasti zahradničení a pěstování rostlin. Chlapci i dívky mají svůj vlastní skleník, kde se pěstuje zelenina pro potřeby jednotlivých skupin.

Materiální vybavení umožňuje provozování různě zaměřených volnočasových kroužků. Sportovní kroužek nabízí cyklistiku a kolektivní hry – florbal, nohejbal, fotbal, basketbal. Kroužek kondičního cvičení, se zaměřuje především na posilování. Turistický kroužek pořádá dětem výlety do přírody nebo do muzea. Kroužek vaření a pečení rozvíjí kulinářské dovednosti v kuchyni. Kroužek cizího jazyka se soustředí na zdokonalování znalostí v anglickém jazyce.⁷

⁵ *Zdravotnictví*, [online]. Město Žulová [cit.2022-04-21].

⁶ *Úřad a samospráva*, [online]. Město Žulová [cit.2022-04-21].

⁷ Osobní rozhovor s Jiřím Skálou, vedoucím vychovatelem VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. Ve VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. 10. 1. 2022.

V keramickém kroužku klienti vytváří výrobky na výzdobu výchovného ústavu. Některé děti si vyrábí dárky pro členy rodiny a pro zvláštní příležitost – vánoční svátky, narozeniny. Výtvarný kroužek se zaměřuje na výtvarné aktivity jakéhokoliv charakteru – malování, kreslení, modelování apod. Kroužek deskových her zahrnuje například „člověče, nezlob se“, šachy, dámu, scrabble atd. Přírodovědný kroužek se zaměřuje na výlety do přírody, zejména za účelem zkoumat a učit se věci a pravidla v přírodě (poznávání stromů, zvířat, lesů, pohoří apod.). Relaxační kroužek nabízí dětem oddechovou činnost. Může jít o relaxační cvičení s doprovodem hudby, čtení pohádek, jógu i pilates, poslouchání uklidňující hudby, meditaci, sledování naučných pořadů apod. Posledním je PC kroužek, který vede vedoucí vychovatel se speciálními pedagogy – etopedy. V tomto kroužku se děti učí orientovat na internetových stránkách.⁸

1.5.2 Možné využití volného času mimo ústav

Pro další trávení volného času lze využít tělocvičnu ve Skorošicích (sousední obec). V blízkém okolí se nově vybudovaly tzv. FIT stezky – Skorošice, Boží hora. Zařízení dbá i na plavání, pro které je možné využít krytý bazén v Javorníku nebo České vsi. Na oba bazény se může jet autobusem i vlakem.

Vychovatelé s dětmi podnikají hojně výlety do okolní přírody. Plánují aktivity např. v těchto lokalitách: Rychlebské hory, výstup na Špičák, Javornický okruh apod. Navštívit lze spoustu přírodních úkazů: Čertova kazatelna, Nýznerovské vodopády, Venušiny misky apod. Uměle vytvořené přírodní úkazy jsou také k dispozici: zřícenina hradu Rychleby, Račí údolí – Tančírna, rozhledna na Borůvkové hoře apod.⁹

⁸ Osobní rozhovor s Jiřím Skálou, vedoucím vychovatelem VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. Ve VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. 10. 1. 2022.

⁹ Osobní rozhovor s Jiřím Skálou, vedoucím vychovatelem VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. Ve VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. 10. 1. 2022.

1.6 Historie zařízení

1.6.1 Historie zařízení před vznikem výchovného ústavu

První zmínka o budově, ve které sídlí zařízení dnes, pochází z roku 1886, kdy byla založena tzv. Zemská odborná škola pro žulový průmysl. Škola tohoto typu, která vyučovala pouze chlapce, fungovala až do roku 1944, kdy byla zrušena. Následně v ní byl vytvořen dočasný vojenský lazaret, dnes bychom to nazvali vojenskou nemocnicí. Lazaret fungoval v budově až do roku 1949. Ve stejném roce byla obnovena výuka v celé budově. Jednalo se o školu pro kamenické učně. Byla to jediná škola tohoto zaměření v českých zemích. V průběhu let se specifika výuky velmi lišila. Po původním vyučování kameníků se později začali vyučovat i elektrikářské obory. V posledních letech fungování školy se zavedl obor brašnář a sedlář. Výuka zde byla ukončena ke dni 30. 6. 1998.¹⁰

1.6.2 Začátky výchovného ústavu

Dnem 1. 7. 1998 vzniklo v bývalých prostorách školy zařízení, kterému dnes říkáme výchovný ústav. Původní název zněl však takto: „Výchovný ústav s léčebným režimem pro mládež, pro léčbu drogových závislostí“. Zařízení bylo umístěno do zrekonstruovaných prostor bývalého kamenického učiliště, které bylo zrušeno pro nedostatek zájmu o učební obory. Původní kapacita nebyla 32 dětí, jak je tomu dnes, ale 48 dětí, což znamená 24 chlapců a 24 dívek. Na každé výchovné skupině bylo umístěno 12 dětí, což je o 4 více než v dnešním zařízení.

Výuka byla realizována pro chlapce ve VÚ, dívky dojížděly do škol v blízkém okolí, pokud to bylo možné. Docílit však u dívek pravidelné docházky do „civilních“ škol bylo každým rokem těžší a těžší. Přibývalo dětí se závislostí na návykových látkách, s problémovým chováním, záškoláctvím a také nerespektováním autorit. Z tohoto důvodu byla založena 1. 8. 2008 Střední škola při výchovném ústavu, kterou navštěvují děti s těmito problémy: nezvládají samostatnou školní docházku a jejich mentální úroveň není taková, aby absolvovaly požadavky běžné střední školy.

Chlapci mohou také absolvovat SŠ, pokud jsou vzhledem k závislostem schopni dodržovat školní docházku.¹¹

¹⁰ KAMARÁD, Jaromír. *Průmysl kamene a odborné školství v Žulové*. Hlas Žulové č. 2/2006. Obec Žulová, 2006.

¹¹ LENOCH, Jaromír. *Historie městečka Žulová*, [online]. Soupis památek [cit.2022-04-21].

1.6.3 Současnost

V současné době probíhají neustálé rekonstrukce objektů tak, aby vyhovovaly aktuálním hygienickým předpisům. Jediná věc týkající se struktury a kapacity, jež by se mohla do budoucna změnit, je kapacita dětí v rámci jedné výchovné skupiny, kdy může dojít ke snížení počtu dětí z osmi na pouhých šest.

1.7 Ekonomické situace

Zařízení je financováno z MŠMT, které uděluje finanční prostředky na základě posouzení potřeb, které se v průběhu roku přehodnocují. Tyto prostředky organizace dostává na začátku kalendářního roku.

Finance lze rozdělit na dvě části. První část financí se zaměřuje na provoz a druhá zahrnuje mzdy zaměstnanců. Finance z obou sekcí se striktně oddělují. MŠMT má pro zařízení jasné ukazatele, které jsou nejen závazné pro zařízení, ale také nepřekročitelné. Zařízení disponuje tzv. fondy hospodaření. Do roku 2021 se jednalo o 3 fondy: investice, odměny a FKSP (fond kulturních a sociálních potřeb). Od roku 2021 se fond investic a odměn sloučil v jeden – fond zřizovatele. Po ukončení každého kalendářního roku musí zařízení odevzdat „rozběr hospodaření“ za uplynulý rok.¹²

1.8 Inovační potenciál

Každý rok vyhlašuje MŠMT projekty, kterých se může účastnit každá organizace, která je zaměřená na výchovu, vzdělávání a péči o děti. Pokud projekt MŠMT schválí, tak lze získat další finance mimo rozpočet pro další projektovou činnost. Právě tento způsob financí by mohl být využit pro budoucí rozvoj ústavu. Pomocí těchto projektů by zařízení mohlo inovovat svou činnost.

Dalším bodem inovace je nejen vytváření projektů, ale i sdílení mezi ostatní organizace, které se také zaměřují na výkon ústavní a ochranné výchovy. V praxi by to mohlo vypadat tak, že by zřizovatelé jednotlivých organizací uspořádali na svých webových stránkách kampaň, kde by si zařízení navzájem sdílela projekty a čerpala inspiraci od ostatních. Za motivační finanční ohodnocení by zodpovídalo MŠMT.

¹² BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Výroční zpráva o činnosti ve školním roce 2020/2021*. 2021, s. 27–28

2 CHARAKTERISTIKA PROJEKTU

2.1 Předmět projektu

Předmět projektu se zabývá novými možnostmi, jak aktivizovat děti umístěné na oddělení s výchovně léčebnou péčí. Projekt je zaměřen na konkrétní typy aktivit pro chlapce tak, aby rozvíjel nejen jejich kognitivní znalosti, ale především praktické dovednosti. Součástí projektu jsou podrobné návrhy na plnění aktivit v jednotlivých oblastech.

2.2 Cíl projektu

Hlavním cílem projektu je aktivizace chlapců v oblasti volného času tak, aby získali nové znalosti a praktické dovednosti, které mohou uplatit i v běžném životě po ukončení pobytu v zařízení.

Za dílčí cíle lze považovat:

- ✚ Vytvořit aktivity, které budou podporovat rozvoj znalostí, dovedností a hodnot u chlapců.
- ✚ Každý den provést hodnocení tematického celku, tzn. získat zpětnou vazbu od účastníků na dané aktivity v průběhu dne.
- ✚ Navrhnout tematické celky tvořené jednotlivými aktivitami, podle kterých budou schopni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci realizovat další podobné projekty.

2.2.1 Měřitelné ukazatele cílů

Pro kvalitní hodnocení splnění cílů projektu je potřeba stálé monitorování, zdali jich bylo opravdu dosaženo. Monitorování zahrnuje všechny účastníky, kteří se na projektu nějak podílí. V našem případě se jedná o děti umístěné v zařízení, pedagogické i nepedagogické pracovníky a vedení zařízení, které se skládá z ředitelky organizace, její zástupkyně a vedoucího vychovatele.

Metod vhodných pro kvalitní dosažení výsledků monitorování je několik, například rozhovor, pozorování nebo dotazník.

Průběžně sledujeme a hodnotíme, jestli:

- ✚ Pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci projevují zájem o další projektovou činnost nebo aktivity.
- ✚ Jednotlivé aktivity obohacují účastníky, v tomto případě chlapce, v rozvoji znalostí, dovedností a hodnot.
- ✚ Zdali je zpětná vazba pozitivní nebo negativní, tzn. jestli se dětem program líbí, nebo nelíbí.

2.3 Návaznost na sociálně pedagogickou teorii

V této podkapitole si blíže vymezíme pojmy ústavní a ochranná výchova, vysvětlíme souvislost s náhradní rodinnou péčí a podíváme se podrobněji na jednotlivé sociálně patologické jevy, které se u umístěných dětí vyskytují.

2.3.1 Ústavní a ochranná výchova

Podle statistických údajů z roku 2007 bylo umístěno v ústavní péči přes 20 000 dětí.¹³ V dalších letech došlo ke snížení počtů. Např. Česká školní inspekce v roce 2017 zveřejnila zprávu, která vypovídá o zcela nižších číslech. Pro představu bylo v zařízeních, které poskytují výkon ústavní nebo ochranné výchovy, celkem 3 991 dětí. Největší zastoupení mají výchovné ústavy s počtem 1 641 dětí. Pro srovnání údajů bylo v dětských domovech se školou 1 013 dětí a v diagnostických ústavech 1 337.¹⁴

Ústavní a ochranou výchovu upravuje zákon č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

¹³ BITTNER, Petr. *Máme nejvíce dětí v ústavech z celé EU*. [online]. Liga lidských práv [cit. 2022-04-21].

¹⁴ *Tematická zpráva – Kvalita výchovně-vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní/ochranné výchovy*. [online], Česká školní inspekce, 2017. [cit.2022-04-21].

Kroupová uvádí, že ústavní výchova je „nařízena rozhodnutím soudu podle zákona o rodině, a to, pokud je výchova dítěte vážně ohrožena či vážně narušena“¹⁵. Dále autorka poukazuje na to, že tento typ výchovy se ukládá v případě, pokud selžou předešlá výchovná opatření a nedošlo k nápravě ani zlepšení. Mezi jiné důvody uložení patří i neschopnost rodičů nebo zákonných zástupců zabezpečit řádnou výchovu jedince. Týká se jedinců, kteří nedosáhli zletilosti, tedy 18 let.

Bělík vymezuje ochrannou výchovu jako „opatření, které může uložit soud v případě, že dítě spáchalo čin, který by jinak byl trestným činem“¹⁶. Dále tento autor uvádí úkoly, které toto opatření plní ve vztahu k dětem: vzdělávací, výchovné a sociální.

2.3.2 Sociálně patologické jevy

Metodik prevence ve školním roce 2020/2021 řešil v Žulové několik případů užívání omamných a psychotropních látek, slovní agrese na adresu pedagogických i nepedagogických pracovníků, podvodné jednání, lhaní atd. Na základě toho předkládáme stručnou charakteristiku sociálně patologických jevů, se kterými se vychovatelé v případě svěřených dětí setkávají.

A) Lhaní

V posledních letech se s tímto typem sociálně patologického jevu setkáváme čím dál častěji. Poukazuje na to i metodik prevence působící ve výchovném ústavu v Žulové v plánu minimálního preventivního programu z roku 2020/2021.¹⁷

Fenomén lhaní do problémového chování nepatří, avšak jeho následky, které mohou vést k patologickému jednání, ano. S tímto jevem například souvisí podvodné jednání, toulání se, krádeže apod. Beníšková poukazuje na závažnost této problematiky: „Lhaní může být ukazatelem nějakých závažnějších potíží. Může se jednat o specifické poruchy chování, začínající psychické poruchy apod. Teenager si pak „nemůže pomoci“ a musí lhát.“¹⁸

¹⁵ KROUPOVÁ, Kateřina. *Slovník speciálně pedagogické terminologie: vybrané pojmy*. 2016, s. 234.

¹⁶ BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. *Slovník sociální patologie*. 2017, s. 93.

¹⁷ ZIFČÁK, Jan. *Plán minimálního preventivního programu pro školní rok 2020/2021*. 2020, s. 4.

¹⁸ BENÍŠKOVÁ, Tereza. *Když dítě lže*. 2010, s. 74.

B) Útěky a toulky

Dalším jevem vyskytujícím se u dětí může být podle výše zmíněného dokumentu útěk ze zařízení nebo z domova během dovolenek a s tím spojené toulky. Podle Bendla musíme příčiny tohoto jevu hledat ve škole, v rodině, a především v osobnosti dítěte. Bendl tvrdí: „Útěky a toulky jsou závažnou variantou únikového jednání především z rodinného prostředí, mohou být chronického či aktuálního charakteru a jejich příčinou jsou nedostatky buď v prostředí dítěte, nebo v jeho osobnostním vývoji“.¹⁹

Pokud bychom chtěli analyzovat situaci kolem tohoto jevu, můžeme k tomu využít zhodnocení minimálního preventivního programu, který sepsal metodik prevence zařízení. Analýza současného stavu vyplývá nejen z pozorování skupinové dynamiky, ale i z individuálních pohovorů s klienty. Dokument poukazuje na problematiku související s tímto jevem, a to například zneužití dovolenek a samostatných vycházek za účelem užívání omamných a psychotropních látek.²⁰

Útěky i toulky mohou vést k výskytu dalších více závažnějších sociálně patologických jevů. Klienti mohou během útěku a toulání se mimo zařízení užívat návykové látky, a tím pádem nejen prohlubovat svoji závislost, ale i narušit efektivnost ústavní výchovy a péče.

C) Závislost na návykových látkách

Častým jevem, se kterým mají děti před příchodem do ústavu zkušenost, je zneužívání návykových látek. Výzkum z roku 2011, který zveřejnilo MPSV, uvádí výskyt až ve 40 % případů.²¹ Tento jev je problémem nejen rodičů, ale i odebraných dětí z domácího prostředí, které jsou závislostí ohroženy.

Podle Bakešové patří závislost na návykových látkách mezi jedny z nejzávažnějších prohřešků v zařízení. V Žulové je tento jev často spojován s mnoha dalšími problémy: nenávraty z dovolenek, útěky ze samostatných vycházek, ničení ústavního majetku apod.²²

¹⁹ BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. 2015, s. 218.

²⁰ ZIFČÁK, Jan. *Zhodnocení minimálního preventivního programu sociálně patologických jevů 2020/2021*. 2021, s. 3

²¹ PTÁČEK, Radek, KUŽELOVÁ Hana a Libuše ČELEDVÁ. *Vývoj dětí v náhradních formách péče*. 2011, s. 9.

²² BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Výroční zpráva o činnosti ve školním roce 2020/2021*. 2021, s. 18.

Nešpor vymezuje syndrom závislosti jako: „skupinu fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více“.²³

Fischer a Škoda se zaměřují na definování fyzické závislosti: „Rozvoj nepříjemných tělesných příznaků po vysazení nebo prudkém snížení pravidelné dávky návykové látky“.²⁴ V praxi se to může projevit nadměrným pocením, nekontrolovatelným třesem, křečemi končetin a zažívacími obtížemi (nevolnost, průjem).

Další autoři poukazují, jaké látky patří do skupiny návykových látek. Například Kalina mezi látky vedoucí k závislosti řadí následující: „těkavá organická rozpouštědla (toluen), stimulantia centrálního nervového systému (amfetamin, kokain), a halucinogeny (LSD, kanabinoidy), a opiáty (heroin)“.²⁵

Závislost na návykových látkách je pro klientelu ústavní výchovy a péče velmi nebezpečná. Tento jev se vyskytuje především u dětí, které jsou umístěny na oddělení s výchovně léčebnou péčí, ale nevyhýbá se ani ostatním dětem umístěným v dalších výchovných skupinách.

D) Kriminalita

Dalším jev, který bezpodmínečně ohrožuje klienty zařízení v jejich zdravém vývoji, je kriminalita nebo i jinak řečeno delikventní chování. Pojem kriminalita pochází z latinského *criminalis* – zločinný, a *crimen* – zločin. Podle výzkumu z MPSV, který popisuje tzv. vliv náhradní péče na vývoj dítěte, má kriminalita jistou spojitost s vývojem dětí v ústavní péči.²⁶ Studie se zaměřuje na důsledky sexuálního a fyzického zneužívání, zanedbávání, týrání apod. Důsledky byly sledovány v oblastech vývoje fyzického, motorického, sociálního, emočního, kognitivního a studijního. Konkrétně u dopadů v sociální a emoční oblasti bylo zmíněno nejen agresivní chování a nepřátelství, ale především kriminalita, na kterou se zaměříme. Fischer a Škoda uvádí: „Kriminalitu můžeme definovat jako výskyt chování, které je v dané společnosti trestné. Jedná se o souhrn trestných činů, které se v konkrétní společnosti vyskytly a vyskytují“.²⁷

²³ NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současní poznatky a perspektivy léčby*. 2018, s. 18.

²⁴ FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2014, s. 82.

²⁵ KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. 2015, s. 41.

²⁶ PTÁČEK, Radek, KUŽELOVÁ Hana a Libuše ČELEDVÁ. *Vývoj dětí v náhradních formách péče*. 2011, s. 17.

²⁷ FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2014, s. 169.

E) Prostituce

Další nebezpečný jev, který provází klientelu zařízení poskytujících ústavní nebo ochrannou výchovu, je prostituce. Většinou tento jev může souviset i se závislostí na návykových látkách, kdy si klienti snaží pomocí prostituce „zaplatit“ drogu. V tomto případě nejde jen o prostituci běžnou, ale i dětskou, jelikož v zařízení se nacházejí děti, které nedosáhly zletilosti. Dříve byla běžná dívčí prostituce, v posledních letech se objevuje část případů chlapecké prostituce. Hanušová hovoří o prostituci jako o fenoménu, který je všudypřítomný a věčný. Dále zmiňuje rizika související s tímto jevem: „Mezi rizika prostituce patří všechny negativní aspekty sexuální promiskuity. Pominu-li nežádoucí neplánované těhotenství, pak jde zejména o celou oblast sexuálně přenosných nemocí“.²⁸

F) Šikana

Jak jsme uvedli výše, dle statistik je v Žulové častým jevem šikana. Janošová označuje tento fenomén jako „průnik tří behaviorálních komponentů – agresivního chování, opakovanosti a nerovnováhy síly“.²⁹

Tento jev je charakteristický ubližováním osobě, která se nemůže bránit. Říčan ve své publikaci dělí šikanu na přímou a nepřímou. Přímá spočívá zejména v násilí všeho druhu: působení bolesti bitím, bodání, pálení, nucení sníst něco odporného, poškození a brání osobních věcí apod. Naopak nepřímá forma spočívá v sociální izolaci spolužáka, kterého druzí neberou na vědomí, se kterým se často nemluví, je vylučován z činnosti skupiny apod.³⁰

Důležitými fakty jsou možné příčiny šikany. Jevem bývají ohroženy děti, které jsou nějakým způsobem odlišné od ostatních vrstevníků, jinými slovy nezapadají do skupiny. Janošová ve své publikaci mezi hlavní důvody šikany uvedla: tichost, nesmělost, citlivost, nemoderní oblečení, častou nemocnost, etnicitu a náboženské přesvědčení.³¹

Martínek se vyjadřuje o možném přístupu pedagogů k tomuto jevu: „Pokusme se dětem ukázat, že mohou své chování změnit, že agrese, šikana, krádeže a jiné patologické jevy nejsou cestou, která by jim v budoucnosti mohla zajistit spokojený život“.³²

²⁸ HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Sexuální zneužívání*. 2006, s. 12.

²⁹ JANOŠOVÁ, Pavlína, Lenka KOLERROVÁ a Kateřina ZÁBRODSKÁ. *Školní šikana v současnosti – její definice a operacionalizace*. 2014, s. 369-377.

³⁰ ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVÁ. *Jak na šikanu*. 2010, s. 21-22.

³¹ JANOŠOVÁ, Pavlína, Lenka KOLERROVÁ, Kateřina ZÁBRODSKÁ, Jiří KRESSA a Mária DĚDOVÁ. *Psychologie školní šikany*. 2016, s. 47.

³² MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2015, s. 9.

G) Syndrom CAN

V minulosti se děti umísťovaly do náhradní péče, ať už rodinné nebo institucionální především kvůli nemocem, chudobě nebo úmrtí rodičů. V dnešní době je podle statistik důvodem umístění z více než 50% zanedbávání a zneužívání dětí, případně také nezvládnutá péče a týrání. Bůžek ve své odborné publikaci definuje pojem následovně: „Syndrom CAN, tedy syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte“.³³ Dalším pádným důvodem pro odebrání dítěte z rodiny může být fyzické a emoční týrání nebo sexuální zneužívání.

V Žulové se s tím jevem setkáme velmi výjimečně, přesto je potřeba zvážit možnost výskytu tohoto jevu. Se syndromem CAN můžeme narazit také na výskyt dalšího souvisejícího jevu: psychická deprivace v dětství. Pokud u dítěte dojde k psychické deprivaci, vede to k dalším problémům. Dítě nemusí pociťovat vnitřní jistotu a vyrovnanost, nemusí být schopné udržet si pozitivní vztah nejen ke svému okolí, ale i sám k sobě.

H) Další méně časté sociálně patologické jevy

Předložená charakteristika neobsahuje všechny jevy, se kterými se u dětí můžeme setkat. Jedná se o nejčastější vzhledem ke konkrétnímu zařízení. Dále se v bodech můžeme dozvědět o dalších jevech, které by se teoreticky mohly v budoucnu u nových dětí objevit.

- agresivita a násilí
- suicidální jednání
- návykové a impulzivní poruchy – např. pyromanie, kleptomanie
- novodobé nelátkové závislosti – např. netholismus (druh závislosti na internetu), nomofobie (druh závislosti na mobilních telefonech)
- ADHD a další poruchy chování
- poruchy příjmu potravy – bulimie, mentální anorexie
- poruchy osobnosti

³³ BŮŽEK, Antonín a Jan MICHALÍK. *Informatorium (nejen) o právech dítěte se zřetelem k otázkám výchovy a vzdělávání*. 2000, s. 128.

3 POTŘEBNOST PROJEKTU

Abychom zjistili, zdali je uvedený projekt potřebný, zaměříme se podrobně na SWOT analýzu zařízení Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová. Informace, které budou zjištěny při SWOT analýze, nám pomohou upřesnit předmět projektu a vymezit jednotlivé cíle.

SWOT analýza je univerzálně používaným nástrojem pro mapování a analyzování daných jevů, konkrétně aktuálního stavu organizace. Skládá se ze čtyř úhlů pohledu. Jedná se o silné a slabé stránky, příležitosti nebo možnosti, které se zařízení naskytují, dále pak možné hrozby pro zařízení, které jsou nežádoucím ohrožením.³⁴ Významem tohoto šetření je poskytnout lepší výsledky organizaci, srovnání silných i slabých stránek s konkurenčními zařízeními, zhodnotit připravenost ústavu na případné hrozby, eliminovat slabé stránky apod. Výsledná SWOT strategie by měla hledat nové způsoby práce, které budou reálné pro aktuální podmínky, dále silou svých předností překonat vnější ohrožení, bránit se vyskytnutým slabostem a vyhnout se vnějším ohrožením. Nevýhodou této analýzy je její subjektivita.³⁵

³⁴ HORSKÁ, Viola. *Koučování ve školní praxi*. 2009, s. 79.

³⁵ JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický marketing*. 2008, s. 104.

3.1 SWOT analýza

V této podkapitole se zaměříme na podrobnou SWOT analýzu, viz. tabulka 1.

Tabulka 1: SWOT analýza:

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY	PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- nově zrekonstruovaná budova	- nedostatečná komunikace mezi spolupracovníky	- studium dětí na SŠ mimo VÚ	- neshody mezi pracovníky
- nové vybavení prostor	- nedostatečná komunikace mezi pracovníky a vedením	- brigády pro děti pod dozorem VÚ	- neshody s vedením
- dobré jméno zařízení	- nedostatečná motivace zaměstnanců pro aktivní přístup k práci	- přijímání nových pracovníků, kteří jsou pro svou práci „zapálení“ a dělají maximum	- nerespektování vedení ze strany pracovníků
- omezení ohrožení dětí patologickými jevy a závadovými partami	- někteří pracovníci nemají adekvátní vzdělání pro vykonávání práce	- podpora kolektivu jak mezi dětmi, tak mezi personálem	- laxnost personálu vůči dětem a aktivitám, upadá tak podstata VÚ
- umožnění studia při práci	- stereotyp vytváření aktivit pro děti	- vícedenní pobyty v přírodě (chaty)	- nedostatečná kapacita (dětí s potřebou umístit je do VÚ je čím dál více)
- nabídka různých kurzů v oblasti sebevzdělávání	- málo pořádaných aktivit na více dní		
- dobré finanční ohodnocení zaměstnanců	- laxnost některých pracovníků ke vzniklým problémům		

3.2 Komentář SWOT analýzy

3.2.1 Silné stránky

Zařízení se může pochlubit nově zrekonstruovanou budovou, včetně prostorů. Organizace má také nové vybavení od kluboven, přes pokoje až po třídy. I střední škola a školní jídelna prošly rekonstrukcí a mají nové vybavení. Pokoje pro děti jsou zařízeny tak, aby se děti cítily jako v domácím prostředí, klubovny vypadají spíše jako obývací pokoj. Vše prošlo renovací tak, aby co nejvíce připomínalo rodinné a příjemné prostředí.

Zařízení má dobrou pověst a jméno nejen v kraji, ale v celé republice. I v zahraničí (Polsko a Slovensko) se o zařízení ví. Další výhodou organizace je umístění v malém městě, kde klienti nemají tolik příležitostí být ohroženi sociálně patologickými jevy a závadovými partami, jako je tomu ve větších městech (např. Ostrava nebo Olomouc). Velkým plusem je možnost studia zaměstnanců při práci, motivace ze strany vedení ke studiu. Personál má možnost absolvovat i různé rekvalifikační kurzy, například kurz asistenta pedagoga. Finanční ohodnocení zaměstnanců je velmi dobré vzhledem k tomu, v jakém okrese se nachází.

3.2.2 Slabé stránky

První a největší slabostí zařízení je nedostatečná komunikace pracovníků mezi sebou. Na tom by mělo vedení, a především personál, hodně zapracovat, protože potom v zařízení panuje nepřilíš příjemná atmosféra. Dalším mínusem je nedostatečná komunikace ze strany vedení k personálu. Také motivace pro práci by mohla být usilovnější. Problémem je i nedostatečné vzdělání některých zaměstnanců, v tomto případě by mělo vedení apelovat na zaměstnance, aby si vzdělání doplnilo.

Vychovatelé by měli vytvářet nové aktivity a výlety pro děti, aby se vyhnuli stereotypu a nudě. Také vícedenní pobyty by mohly být přínosem pro klienty, ale i pro dobré jméno zařízení.

Velkým zádrhelem je očividná laxnost pracovníků ke vzniklým problémům. Nad tímto je potřeba se zamyslet a zapracovat na řešení problémů, nepřehazování problémů z jednoho zaměstnance na druhého, přijmutí zodpovědnosti za své chyby a činy.

3.2.3 Příležitosti

Novou příležitostí je externí studium dětí na SŠ v blízkém okolí. Brigády mimo zařízení nejsou ničím neobvyklým, ale určitě by se měla tato možnost více podporovat a realizovat. Další možností pro rozvoj zařízení by mohlo být přijetí nových pracovníků, kteří mají vnitřní motivaci pro práci s dětmi a budou se své práci věnovat aktivně a s pozitivním přístupem. Dalo by se využít i vícedenního pobytu v přírodě. Například dívky byly na týdenním pobytu v Krkonoších, zatímco chlapci byli na vícedenním pobytu na chatě SMRK v blízkosti vesnice Nýznerov. Bylo by dobré podpořit rozvoj a realizaci těchto akcí.

3.2.4 Hrozby

Hrozbou pro zařízení jsou určitě neshody mezi pracovníky, které poté netvoří příjemnou atmosféru nejen pro zaměstnance, ale i pro děti, které napětí vycítí. Neshody a nerespektování vedení může být problémem i do budoucna. Vedení by se mělo snažit mít dobrý vztah se zaměstnanci a mít jejich respekt a úctu. V budoucnu bude potřeba přemýšlet nad tím, jak zvýšit kapacitu zařízení, jelikož klientů s potřebou umístění do zařízení s výchovně léčebnou péčí přibývá a organizací tohoto typu naopak ubývá.

4 PODROBNÝ POPIS PROJEKTU

Předkládaná kapitola podrobně rozebírá důležité aspekty tohoto bakalářského projektu. Zaměřuje se na současný a plánovaný stav, zmiňuje jistou návaznost projektu na další aktivity a také návaznost dalších aktivit na projekt. V poslední části se zaměřuje na udržitelnost projektu a jeho etické aspekty.

4.1 Charakteristika současného stavu

V současné době se v České republice vyskytuje celkem 28 výchovných ústavů.³⁶ Všechna tato zařízení mají širokou nabídku volnočasových aktivit různého zaměření. Výchovný ústav v Žulové nabízí pestrou nabídku trávení volného času jak pro dívky, tak pro chlapce. Jedná se však převážně o aktivity, které se plní při běžném režimu dne. Ústav pořádá akce jednodenní a vícedenní. Příklad prvního typu může být přechod přes Rychlebské hory, zatímco sjíždění Vltavy je akce vícedenní, která trvala pět dní.

Dlouhodobým projektem je například Tour de Morava, který se realizuje už několik let jednou ročně. Tato vícedenní akce spočívá v cyklistice, kdy oddělení chlapců jede trasu ze Zábřehu na Moravě do Břeclavi, a to po dobu pěti dní.

4.2 Charakteristika plánovaného stavu

Bakalářský projekt je zaměřen na pobyt v přírodě, jedná se o vícedenní akci, kterou lze individuálně upravit a opakovat. Pobyt bude ojedinělý tím, že se zabývá volnočasovými aktivitami pouze pro chlapce. Dalším aspektem projektu je udržitelnost, kdy se projekt může opakovat každý rok. Pobyt bude realizován skupinovou formou v nádherné jesenické přírodě. Změna prostředí prospěje nejen chlapcům, ale i personálu, a to zejména po vytvoření příjemné atmosféry a úniku od stereotypu. Předností projektu je nejen originalita ale i učení chlapců novým dovednostem a znalostem, které mohou využít v běžném životě.

³⁶ Realizace ústavní a ochranné výchovy v ČR [online]. Otevrenabudoucnost.cz [cit. 2022-04-21].

4.3 Multiplikační efekt

Samotný projekt může být inspirací a osnovou pro další obdobné akce nebo pobyty. Realizace bude postavena na aktivním přístupu zaměstnanců v zařízení a ochotě účastníků. Velkým bonusem je ochota partnerů účinkujících v projektu a jejich dobrovolná spolupráce, například: tematický celek práce se dřevem, která bude realizovaná na pile v Tomíkovících.

Organizátor projektu musí mít zajištěny všechny odborné exkurze pro plnění jednotlivých aktivit (pila Tomíkovice, kovářská dílna atd.) a dále také časový harmonogram projektu na celých 5 dní.

V příštích letech by bylo možné projekt přepracovat a vytvořit tak, aby byl vhodný i pro oddělení dívek, tudíž aby nabízel volnočasové aktivity vhodné pouze pro dívky.

4.4 Organizační zajištění projektu

Hlavní myšlenkou je nejen naučit chlapce novým praktickým dovednostem, ale i jejich motivace pro práci v budoucnu po ukončení pobytu v zařízení. Akce bude probíhat po dobu pěti dní na chatě. Na každý den bude naplánováno jiné téma. Děti se naučí například pracovat se dřevem a kovem, dále budou zasvěceni do základů rybaření, zkusí nahlédnout do kuchyně pod pokličku šéfkuchaři a nakonec okusí, jak se starat o domácí zvířata na statku. Některé dny budou připraveny formou workshopu a přednáškové činnosti, jiné budou přímo u majitelů objektů, kde se činnost provozuje. Záleží na individuální domluvě s jednotlivými partnery zapojenými do projektu.

Časový harmonogram aktivit bude nutné dodržet kvůli jejich návaznosti. Tematické celky budou vždy naplánovány na odpolední hodiny. Pokud se nebude hlavní činnost konat formou workshopu na chatě, je nutné počítat s časovou rezervou na přemístění. Na zvolená místa pro konání činností bude potřeba dopravit se buď na kolech, nebo ústavním automobilem.

Jednotlivé exkurze je potřeba zajistit nejméně tři měsíce dopředu před konáním akce. Dále pak týden před začátkem pobytu je nutné kontaktovat odpovědné osoby, zdali domluvené exkurze nadále platí.

4.5 Návaznost projektu na další aktivity

Bakalářský projekt rozšiřuje dosavadní nabídku vícedenních akcí, které zařízení pořádá. Jednotlivé tematické celky rozvíjí současný volnočasový program, který je na ústavu vytvořen. Pro příklad můžeme použít den, který se zaměřuje na práci se dřevem. Zařízení disponuje dílnou, kde chlapci vyrábí dřevěné i kovové výrobky. Tudíž tento projekt by dovednosti chlapců zvýšil a mohli by v dospělosti tuto zkušenost prakticky využít, například si najít práci v dřevařském průmyslu.

4.6 Návaznost dalších aktivit na projekt

Vize budoucnosti je inovace projektu i pro oddělení dívek. Hlavní myšlenka zůstane stejná, avšak změna postihne jednotlivé tematické celky. Znamená to nejen další práci s obměnou činností, ale i s organizací nového časového harmonogramu. Dalším závazkem je individuální domluva s novými poskytovateli činností. V praxi by to například znamenalo, že kdyby byl jeden tematický celek věnován kadeřnictví a holičským dovednostem, je potřeba zajistit zázemí pro plnění tematických aktivit.

V budoucnu je možné navázat u chlapců na tematický celek z projektu, který se bude věnovat rybaření. Rybaření není zahrnuto ve volnočasových aktivitách zařízení, protože pro ni nejsou vhodné podmínky pro realizaci, ať už po prostorové, tak i po finanční stránce. Pokud chlapci projeví v průběhu pobytu v přírodě zájem o tuto aktivitu, je možné domluvit navazující jednodenní akce. Příkladnou aktivitou může být výlov rybníku, úklid v okolí vodních ploch apod.

4.7 Udržitelnost projektu

Vícedenní pobyt v přírodě zahrnující volnočasové aktivity pouze pro chlapce je svým způsobem jediný svého druhu. Všechny dosavadní realizované vícedenní akce se zaměřují na získání nových zážitků, poznávání přírody, sportovní soutěže apod. Projekt, který by se zaměřoval na získávání praktických dovedností pro budoucí život v dospělosti, nebyl v ústavu realizován.

Aktivity jsou navrženy ojedinelým způsobem, který chlapce zaujme a bude rozvíjet jejich dosavadní znalosti a dovednosti. Projekt obsahuje soubor aktivit a tematických celků, který posiluje kolektivní vazby a rozvíjí komunikační schopnosti mezi jednotlivými účastníky akce.

Velkou výhodou pro opakování realizace projektu je také finanční dostupnost. Všechny exkurze jsou financovány dobrovolně majiteli, kteří činnosti poskytují. Zařízení financuje pobyt na chatě v přírodě a s tím další související náklady, odpolední programy však ne, což může být také jednou z předností projektu.

4.8 Etické aspekty projektu

V rámci vícedenního pobytu je nutné předem nastavit nejen pravidla po celou dobu trvání akce, ale děti s nimi musíme seznámit dříve, než akce začne. V tomto případě chlapci musí podepsat dokument, který zařízení pojmenoval „poučení“. V interní dokumentaci ústavu můžeme najít spoustu formulářů, které lze upravit podle svých potřeb. Poučení pro tuto akci se bude jmenovat „Poučení před vícedenním pobytem v přírodě – Chata Pavučinka Nýznerov.“ Tento dokument najdeme v kapitole 8, která se jmenuje „Příloha – dokumenty“. Poučení musí chlapci podepsat před odchodem ze zařízení na vícedenní akci. Za podepsání tohoto dokumentu zodpovídá vychovatel, který s dětmi na chatu odchází.

Za plnění pravidel, které dokument obsahuje, bude vždy zodpovídat vychovatel, který má ten den službu. Pokud budou pravidla porušena závažným způsobem, je nutno o této situaci informovat nadřízeného. V tomto případě by se jednalo o vedoucího vychovatele, zástupce ředitele nebo přímo ředitele zařízení.

5 TECHNICKÉ ŘEŠENÍ PROJEKTU

Tato kapitola se zabývá průběhem projektu. Zaměřuje se na harmonogram, jeho obsah i časové rozpětí. Důležitou podkapitolou je organizační zajištění projektu, kde se dozvíme informace o personálním zabezpečení. V další části je uvedeno, kdo zajišťuje ubytování a stravu. Přehledný rozpočet projektu je poslední část této kapitoly.

5.1 Harmonogram projektu

Jedná se o časový harmonogram, který je vytvořen tak, aby na sebe jednotlivé činnosti i aktivity navazovaly. V celku se jedná o popis činností v průběhu pěti dní.

Tabulka 2: Harmonogram projektu

	RANNÍ ČINNOST	ODPOLEDNÍ ČINNOST	VEČERNÍ ČINNOST
PONDĚLÍ	Příjezd na chatu Vybalování věcí Ubytování dětí	Tematický celek „Práce se dřevem“	Osobní volno Karetní hry
ÚTERÝ	Vycházka na Vodopády Vycházka na Kovadlinu	Tematický celek „Rybaření“	Osobní volno Sledování filmu „SEASPIRACY“
STŘEDA	Kroužek pečení „OVOCNÝ DORT“	Tematický celek „Práce s kovem“	Osobní volno Hraní kolektivních her
ČTVRTEK	Vycházka v okolí Návštěva muzea	Tematický celek „Kuchařina“	Osobní volno Sledování filmu „LÁSKA NA KARI“
PÁTEK	Úklid chaty Sbalení věcí Příprava na odjezd	Tematický celek „Práce na statku“	Přesun do zařízení Zhodnocení akce

5.2 Podrobný časový harmonogram projektu

V této části se dozvíme, jak bude projekt probíhat přesně hodinu po hodině.

5.2.1 PONDĚLÍ

- 06:30 budíček, osobní hygiena
- 07:00 snídaně, úklid po snídani
- 07:30 přesun věcí na nádvoří ke služebnímu autu, úklid oddělení
- 08:00 odjezd na chatu Pavučinka na kolech
- 09:00 příjezd na chatu Pavučinka, ubytování, vybalení věcí
- 10:00 svačina
- 11:00 příprava na oběd
- 12:00 oběd, příprava na odpolední činnost
- 13:00 odjezd na pilu v Tomíkovcích
- 14:00 odpolední činnost – tematický celek „Práce se dřevem“**
- 16:00 odjezd zpět na chatu
- 17:00 příprava na večeři, večeře, úklid po večeři
- 18:00 osobní hygiena, večerní úklid
- 19:30 večerní hodnocení dne
- 20:00 osobní volno, karetní hry
- 22:00 večerka

5.2.2 ÚTERÝ

- 07:00 budíček, osobní hygiena
- 08:00 snídaně, úklid po snídani
- 09:00 vycházka na Vodopády a Kovadlinu v blízkém okolí
- 09:30 svačina
- 11:30 návrat z vycházky, příprava na oběd
- 12:00 oběd, příprava na odpolední činnost
- 13:00 odpolední činnost – tematický celek „Rybaření“**
- 17:00 příprava na večeři, večeře, úklid po večeři
- 18:00 osobní hygiena, večerní úklid
- 19:30 večerní hodnocení dne
- 20:00 osobní volno, sledování filmu „SEASPIRACY“
- 22:00 večerka

5.2.3 STŘEDA

- 07:00 budíček, osobní hygiena
- 08:00 snídaně, úklid po snídani
- 09:00 kroužek pečení – „Ovocný dort“
- 09:30 svačina
- 10:00 pokračování v kroužku pečení
- 11:30 příprava na oběd
- 12:00 oběd, příprava na odpolední činnost
- 13:00 odjezd do kovářské dílny ve Staré Červené Vodě
- 14:00 odpolední činnost – tematický celek „Práce s kovem“**
- 16:00 odjezd zpět na chatu
- 17:00 příprava na večeři, večeře, úklid po večeři
- 18:00 osobní hygiena, večerní úklid
- 19:30 večerní hodnocení dne
- 20:00 osobní volno, hraní společenských her
- 22:00 večerka

5.2.4 ČTVRTEK

- 07:00 budíček, osobní hygiena
- 08:00 snídaně, úklid po snídani
- 09:00 vycházka v okolí, návštěva muzea
- 09:30 svačina
- 11:30 návrat z muzea, příprava na oběd
- 12:00 oběd, příprava na odpolední činnost
- 13:00 odpolední činnost – tematický celek „Kuchařina“**
- 17:00 příprava na večeři, večeře, úklid po večeři
- 18:00 osobní hygiena, večerní úklid
- 19:30 večerní hodnocení dne
- 20:00 osobní volno, sledování filmu „LÁSKA NA KART“
- 22:00 večerka

5.2.5 PÁTEK

07:00 budíček, osobní hygiena

08:00 snídane, úklid po snídani

09:00 balení osobních věcí dětí

09:30 svačina

10:00 úklid chaty, odnos věcí z chaty do služebního auta

11:30 příprava na oběd

12:00 oběd, příprava na odpolední činnost

13:00 odjezd na rodinnou farmu

14:00 odpolední činnost – tematický celek „Práce na statku“.

16:00 odjezd zpět do zařízení

16:30 příjezd na výchovný ústav

17:00 konec vícedenní pobytové akce

5.3 Organizační zajištění projektu

Tato podkapitola se zaměřuje na personální zabezpečení vícedenního pobytu v přírodě. Personál, který bude působit po dobu akce, bude složen z vychovatelů, asistentů vychovatele a nočních asistentů vychovatele. Více se dozvíme z následující tabulky.

Tabulka 3: Personální zabezpečení – rozpis služeb

	VYCHOVATELÉ (V)	ASISTENTI VYCHOVATELE (AV)	NOČNÍ ASISTENTI VYCHOVATELE (NAV)
PONDĚLÍ	V 1 + V 2 08:00 – 20:00	AV 1 + AV 2 08:00 – 20:00	NAV 1 + NAV 2 20:00 – 08:00
ÚTERÝ	V 1 + V 2 08:00 – 20:00	AV 1 + AV 2 08:00 – 20:00	NAV 1 + NAV 2 20:00 – 08:00
STŘEDA	V 3 + V 4 08:00 – 20:00	AV 3 + AV 4 08:00 – 20:00	NAV 3 + NAV 4 20:00 – 08:00
ČTVRTEK	V 3 + V 4 08:00 – 20:00	AV 3 + AV 4 08:00 – 20:00	NAV 3 + NAV 4 20:00 – 08:00
PÁTEK	V 1 + V 2 08:00 – 20:00	AV 1 + AV 2 08:00 – 20:00	

Celkem bude potřeba 13 zaměstnanců pro zajištění pobytu:

- vychovatel – 4x
- asistent vychovatele denní – 4x
- asistent vychovatele noční – 4x
- vedoucí vychovatel – jako řidič ústavního automobilu

5.4 Strava

Strava bude zajištěna výchovným ústavem podle jídelníčku sestaveného ve školní jídelně. Sestavením jídelníčku bude pověřena vedoucí kuchyně. Vaření bude mít na starosti kuchyně při běžném chodu zařízení. Strava bude dovezena každý den ráno v 7:00 hodin na ubytovnu ústavním automobilem, který bude obsluhovat vedoucí vychovatel. Vedoucí kuchyně musí být obeznámena s požadavky na stravu, tzn. nahlásit, pokud je nutno udělat svačinu s sebou.

Obědy i večere se musí podávat teplé, proto budou dováženy v termoboxech. Nádobí ze stravy bude odvezeno vždy následující den ráno, když vedoucí vychovatel přiveze stravu.

Kompletní jídelníček najdeme v příloze č. 2 – Jídelníček.

5.5 Ubytování

Ubytovací zařízení zajišťuje Chata Pavučinka v Nýznerově, sídlí na adrese Nýznerovská 189, 790 65 Skorošice. Majitelem chaty je 15. skautský oddíl Poutníci. Budova postavená především ze dřeva disponuje elektrikou i vodou, nově zrekonstruovanou kuchyní, hezkými obytnými pokoji a také půdou, na které se může přespávat.³⁷

Pro společné kolektivní chvíle lze využít společenské místnosti, ohniště, kolem kterého je vybudováno prostorné posezení, nebo taky hráz na potoku, kde se děti mohou osvěžit.

Kapacita chaty je třicet lůžek. Ubytování za jednu noc/den stojí šedesát korun, jak pro dospělou osobu, tak pro dítě.

Chata Pavučinka je velmi vyhledávaným objektem pro ubytování dětí, proto musí odpovědná osoba za projekt ubytování rezervovat s velkým předstihem, pokud možno i několik měsíců předem.

³⁷ Osobní rozhovor s Ondřejem Došílkem, vůdcem skautského střediska Žlutý kvítek Olomouc. 1.3.2022

5.6 Přehledný rozpočet projektu

Tato podkapitola se zaměřuje na podrobný rozpočet finančních prostředků nutných pro realizaci projektu.

Tabulka 4: Neinvestiční výdaje

Ubytování – děti	4.800, -Kč
Ubytování – personál	1.680, - Kč
Drobné dárky na poděkování partnerům	500,- Kč
Odměna pro děti za zvládnutí pobytu	500,- Kč
Strava	0,- Kč
Odborné exkurze	0,- Kč
Doprava	0,- Kč

5.6.1 Náklady

Pro tento projekt je nutné vyhradit celkem 7.480, - Kč, podle tabulky 4, tedy investičních a neinvestičních výdajů. Veškeré náklady pobytu financuje výchovný ústav. V nákladech musí být zahrnuto ubytování pro děti, cena v tabulce zahrnuje maximální počet dětí, pokud by se účastnily obě skupiny chlapců. Další položkou je ubytování personálu. Zde jsou zahrnuti všichni pracovníci, kteří budou v průběhu pobytu pobývat na chatě. Není zde zahrnut vedoucí vychovatel, protože ten jako řidič nebude ubytování potřebovat.

Další položkou jsou drobné dárky na poděkování partnerům a posledním nákladem je odměna pro celou skupinu, nikoliv pro každého zvlášť.

5.6.2 Výnosy

Výchovný ústav je příspěvková organizace. Výnosy má ze dvou činností. Prvním výnosem jsou obědy pro veřejnost, kdy cena jednoho oběda pro cizího strávnicka činí 80,- Kč. Druhou výnosnou činností je tzv. hostinská činnost, kdy cena ubytování za jednu noc činí 300,- Kč. Zařízení z žádné jiné akce finance čerpat nemůže, tudíž ani vícedenní pobyt v přírodě nemůže být pro ústav výnosnou činností.³⁸

³⁸ Osobní rozhovor s Veronikou Sahánkovou, zástupkyní ředitele ve VÚ, SŠ a ŠJ Žulová. 31. 3. 2022.

5.6.3 Zdůvodnění jednotlivých položek a jejich podrobný rozpis

Ubytování pro děti stojí 60,- Kč za noc/den. Při maximálním počtu dětí, které ústav může na vícedenní akci vzít, tzn. 16 chlapců, bude cena ubytování 960,-Kč za den pro všechny. Za celý týden tedy 4.800, - Kč.

Ubytování pro personál rovněž stojí 60,- Kč za noc/den. Musíme brát v potaz cenu ubytování i pro pracovníky, kteří budou na chatě působit přes den. Každý den budou na chatě pracovat: 2 vychovatelé, 2 asistenti vychovatele a 2 noční asistenti vychovatele. To znamená počítat každý den 6 dospělých vyjma pátku, kdy budou pouze 4, protože na noc již budou děti zpět v zařízení. Celkem se tedy musí zaplatit ubytování pro 28 dospělých osob, což bude stát celkem 1.680, - Kč,

Položka drobné dárky na poděkování partnerům je 500,- Kč. Tato cena se rozdělí po 5, pro každého partnera se musí zajistit dárek v hodnotě 100,- Kč. Bude se jednat o dárek za dobrovolný přístup k exkurzím. Dárek může být například bonboniéra.

Poslední položka je odměna pro děti za zvládnutí pobytu v hodnotě 500,- Kč. Tato suma bude utracena za balík v podobě sladkostí pro celou skupinu, nikoliv pro každého zvlášť.

Co se týče posledních tří položek, za ty zařízení nebude platit nic navíc. Strava bude vařena ve školní jídelně, tudíž zařízení nebude mít žádné výdaje. Kdyby chlapci byli na oddělení, rovněž by se jim vařilo ze školní jídelny. Kuchyně vydá navíc pouze potraviny na kroužek pečení, který je obsažen v programu pobytu v přírodě. Další položka zahrnuje odborné exkurze. Domluva s partnery je nastavena tak, že není očekávaná žádná finanční kompenzace ze strany zařízení. Poslední položkou je doprava, kdy se při pobytu bude využívat služební auto, a tedy i palivo. Ústavní vozidlo bude využíváno denně pro dovezení stravy po celou dobu trvání pobytu a také pro přesun chlapců v případě nepřízně počasí. Vozidlo bude využito i pro přesun věcí na chatu a po ukončení akce i zpět na ústav.

Zařízení za všechny položky vydá finance v celkové hodnotě 7.480, - Kč.

5.7 Možné hrozby

Prvním ohrožením projektu může být nepřízeň počasí. Tato hrozba je velmi reálná a mohla by ztížit průběh pobytu v přírodě. V dalším bodě proto bude rozepsán náhradní program činností, které se konají venku, a tudíž by je špatné počasí mohlo ovlivnit.

Druhou hrozbou je ztráta ubytování. Vytíženost chaty Pavučinky může být rizikem, díky kterému by se pobyt vůbec nemusel realizovat. V dalším bodě bude navržena další alternativa ubytování.

5.7.1 Náhradní plán činností

Tento náhradní plán popisuje úpravu pobytu v přírodě a zvolení alternativních řešení, pokud by byla nepřízeň počasí a jednotlivé aktivity i celky by nešlo vykonávat. V náhradním plánu nejsou zahrnuty večerní činnosti, jelikož se konají na chatě, a proto nejsou ohroženy vlivem počasí.

V rámci prvního dne by mohl být pobyt ohrožen počasím při přesunu dětí na kolech. Chlapci podle programu mají přesun naplánován následovně; ráno na chatu a odpoledne na pilu do Tomíkovíc. Pokud by například příliš pršelo, byl by využit služební automobil pro oba přesuny.

Druhý den by počasí mohlo ohrozit především dopolední činnost, kdy mají chlapci jít na vycházku v okolí. Prvním krokem by bylo zkrácení vycházky jen na Vodopády stříbrného potoka. Druhým opatřením by bylo nepromokavé oblečení. Každé dítě má s sebou zabalen pršiplášť. Jelikož by se tím pádem zkrátila dopolední činnost, ve zbylém čase si děti mohou zahrát společenské hry, které má vychovatel zabalené s sebou, např. monopoly. Následný tematický celek rybaření se koná na chatě, tudíž nemůže být ohrožen nepřízní počasí.

Třetí den se věnuje přípravě nepečeného dortu. Činnost bude probíhat na chatě. Odpoledne je naplánována návštěva kovářské dílny. Tady použijeme stejné opatření jako pro přesun na pilu, tedy převoz dětí služebním automobilem.

Čtvrtý den plán zahrnuje dopolední vycházku, která vede na rybářskou baštu a blízké muzeum. V případě nepřízně počasí se děti oblečou do pršiplášťů a nepromokavých bot. Obě zastávky v činnosti jsou v blízkosti chaty, aktivity nebude potřeba zkracovat. V muzeu je možnost se schovat pod přístřeškem a na rybářské baště zase ve venkovní pergole. Odpolední činnost bude zaměřena na vaření a bude se konat v prostorách chaty.

Pátý tedy poslední den může být ohrožen přesun na kolech do Tomíkovice, kde se bude konat odpolední činnost, a poté přesun z činnosti zpět do zařízení. Oba přesuny v případě potřeby zajistí ústavní automobil. Co se týče samotného tematického celku, tak ten se koná na statku. Průběh aktivity by neměl být příliš ovlivněn, jelikož může probíhat i ve vnitřních prostorách statku.

5.7.2 Náhradní ubytování

Ubytování je zajištěno na chatě Pavučince v Nýznerově. V případě, že by chata byla obsazená, lze pobyt v přírodě zrealizovat na chatě „Uhelka“ v obci Uhelná.

Tato chata je plně vybavená pro potřeby dětí i zázemí vychovatelů. Disponuje celkovou kapacitou 24 lůžek v 6 ložnicích. K chatě patří i zahrada o velikosti cca 4000 metrů čtverečních s pískovištěm, houpačkami, venkovním grilem, ohništěm a posezením. V chatě se nachází plně vybavená kuchyň, velká společenská místnost s krbovými kamny a televizí, samostatná koupelna se sprchovým koutem a samostatným WC.³⁹

Nevýhodou v porovnání s první možností ubytování je cena. Ubytování na této chatě po celý týden stojí celkem 12.000, - Kč, a to v případě, že by se jednalo o týden mimo letní i zimní sezonu. V letní sezoně je cena 22.000, - Kč, v zimní pak 14.000, - Kč.

Dalším ztížením by byla úprava programu včetně dopravy kvůli vzdálenosti chaty od míst konání činností.

³⁹ *Chata Uhelka – Uhelná*, [online]. E-chalupy.cz [cit.2022-04-21].

6 REALIZACE PROJEKTU

Poslední kapitola této práce se věnuje samotné realizaci projektu. Kapitola popisuje nejen průběh celého pobytu, ale i samotné aktivity, tematické celky a další činnosti.

Do realizace projektu je také nutno začlenit den před zahájením vícedenní akce. Jedná se o přípravu v neděli. Příprava bude zahrnovat přichystání chlapců na pobyt v přírodě, kdy si chlapci musí pod dohledem vychovatele připravit a sbalit následující věci podle seznamu.

SEZNAM POTŘEBNÝCH VĚCÍ PRO POBYT V PŘÍRODĚ – CHLAPCI:

- Osobní ošacení na dobu pěti dní. Je nutné dohlédnout na přichystání oblečení pro výkon venkovních aktivit a pro pobyt na chatě.
- Pracovní oděv (montérková souprava).
- Hygienické prostředky: kartáček, pasta na zuby, šampon, sprchový gel.
- Ručník a osuška.
- Boty na turistiku, gumáky a přezůvky.
- Pláštěnka nebo pršiplášť.
- Pokrývka hlavy (kšilt, čepice).
- Sluneční brýle.

SEZNAM POTŘEBNÝCH VĚCÍ PRO HLAVNÍHO VYCHOVATELE POBYTU:

- Lékárnička.
- Léky pro děti (pro každé dítě po konzultaci se sociální pracovnící se zdravotním zaměřením).
- Osobní ošacení dle vlastního uvážení.
- Hry podle harmonogramu (je možné vzít i další pro případ časového okna, například: Člověče, nezlob se, Monopoly, Aktivity apod.).
- Služební mobilní telefon (pro osobní hovory dětí, které mají nárok volat každý večer zákonnému zástupci).
- Osobní mobilní telefony dětí plus příslušenství (sluchátka, nabíječky).
- Přenosné uložení, kde budou staženy filmy pro večerní činnosti.

6.1.1 Den první – ranní činnost

První den vícedenní akce začne přesunem ze zařízení na chatu Pavučinka. Přesun dětí proběhne pod dohledem vychovatele a asistenta vychovatele na kolech. Všechny věci spojené s pobytem na chatě budou přivezeny na chatu služebním autem. Také bude přivezena strava na dnešní den. Po příjezdu na chatu vychovatel rozmístí chlapce na pokojích a děti si vybalí své osobní věci a ubytují se. Následuje společný oběd, po kterém se všichni nachystají na odpolední činnost.

6.1.2 Den první – odpolední činnost – Tematický celek – „Práce se dřevem“

Stručný popis aktivity:

Následuje odpolední, tedy hlavní činnost dne. Jedná se o tematický celek „Práce se dřevem“. Činnost bude provedena na pile v Tomíkovcích pod dohledem odborníka z praxe. Odborná exkurze je domluvena s osobou zodpovědnou za provoz na pile, panem Ladislavem Rubelem.

Kdo bude tematický celek organizovat:

Exkurzi povede Alois Hadwiger, který pracuje přes třicet let v dřevařském průmyslu. Pracoval na několika pilách, několik let se podílel i na lesní těžbě dřeva s pomocí koní. Nyní působí na pile v Tomíkovcích, na které je zaměstnán již od jejího vzniku.

Cíl aktivity:

Cílem této aktivity je vysvětlit a názorně chlapcům ukázat práci se dřevem přímo za provozu pily. Cílem může být i motivace pro práci s tímto typem materiálu.

Pomůcky:

Pro tuto aktivitu bude potřeba zajistit kola pro chlapce i vychovatele na přesun k místu konání. Dále pak praktické oblečení, které se může ušpinit, pevná obuv a dostatek tekutin na celé odpoledne.

Čas:

Celkový odhad činnosti je 4 hodiny, tzn. od 13:00 do 17:00 hodin (1 hodina přesun na místo, 2 hodiny potrvá exkurze na pile, 1 hodina cesta zpět na chatu).

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivace pro tuto aktivitu bude rozhovor organizátora k dětem. Pan Hadwiger řekne v úvodu něco o sobě, o jeho práci, čím ho naplňuje a proč ho tak baví. Dále pak může chlapce namotivovat vizí budoucnosti a vysvětlit jim, jaké studium potřebují pro práci na pile, a co obnáší taková pozice. Může zmínit obor truhláře, který vystudoval jiný pracovník na pile.

Postup:

Ve 13:00 hodin skupina vyjede na kolech z chaty. Za hodinu přijedou na místo konání, kde se budou hlásit u pana Hadwiger, který začne odpolední program.

V první řadě začneme seznámením s prostředím, kdy proběhne kompletní prohlídka vnitřních i venkovních prostor pily. Pan Hadwiger ústně poučí chlapce o bezpečnosti při odborné exkurzi, kdy se nesmí vzdálit od skupiny a musí dodržovat stanovené pokyny. Pokud by si chlapci chtěli něco vyzkoušet, nejdříve se zeptají.

Pan Hadwiger poté chlapcům předvede následující úkony:⁴⁰

- Výroba stavebního řeziva, tj. prkna, latě, trámy, krovy a palety.
- Výroba palivového dřeva.
- Ukázka výroby řeziva na pásové pile
- Ukázka ruční práce s motorovou pilou.

Dalším bodem exkurze bude vysvětlení možných pracovních pozic, které by chlapci mohli teoreticky na pile vykonávat. Jednalo by se o následující pozice:

- Obsluha rámové pily
- Obsluha omítací pily
- Manipulant kulatiny

⁴⁰ *Dřevovýroba Tomíkovice – Sociální podnik v romské lokalitě*. [online]. ESFCR [cit. 2022-04-21].

V konečné fázi se věnujeme dotazům ze strany dětí. Po dvouhodinové návštěvě pily připravíme děti k odjezdu a vyrazíme zpět na chatu Pavučinka, na kterou by se měla skupina dopravit do 17:00 hodin.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe tematického celku proběhne na hodnocení celého dne v průběhu večerní činnosti. Bude probíhat formou sebehodnocení, kdy každý chlapec řekne, co se mu na exkurzi líbilo a co naopak ne. Dalším úkonem bude, aby jedinci vyhodnotili, jestli by si uměli představit takovou práci v dospělosti vykonávat, nebo se jí věnovat i formou zájmové činnosti ve volném čase.

Dalším úkolem zpětné vazby bude napsat na papír vyjádření na otázku: „Kde vidím sám sebe za deset let?“. Chlapcům vychovatel upřesní, že slovní vyjádření musí mít alespoň pět vět. Po dopsání může ten, kdo bude chtít, svůj text přečíst ostatním a ostatní zkusí posoudit, jestli je to dobrý plán.

6.1.3 Den první – večerní činnost

Po návratu zpět na chatu proběhne večeře a úklid. Bude následovat osobní hygiena chlapců a příprava na večerní činnost. Večerní hodnocení dne proběhne v 19:30 hodin, kdy se bude hodnotit, co se chlapcům v průběhu dne líbilo a co ne.

Hlavní činností večera je osobní volno, kdy si chlapci mohou vyřídit osobní záležitosti, jako například: telefonní rozhovory s rodinou. Poté co děti skončí s osobním volnem, nebo si nechtějí užít své osobní volno (týká se především chlapců, co nemají svůj vlastní telefon), tak se klienti uchýlí ve společné místnosti k večernímu programu, což jsou karetní hry.

Karetní hry mohou být různé. V zařízení Žulová je však nejpopulárnější tzv. „Žolík“, který si děti zahrají společně s vychovatelem. Činnost bude ukončena nejpozději ve 22:00 hodin.

Stručný popis aktivity:

Jedná se o klasickou verzi karetní hry „Žolík“.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Noční asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Rozvoj kognitivních dovedností, komunikačních schopností, představivosti a jemné motoriky. Hlavním účelem je zábava.

Pomůcky:

Hrací karty tzv. „žolíkové“ – tzn. francouzské, celkem 52 karet a 4 žolíky.

Čas:

Bez omezení (do večerky, tj. 22:00 hod.).

Typ organizační formy:

Skupinová, hra je pro 2 až 6 hráčů. Pokud je hráčů více, navýší se počet karet.

Motivace:

Motivací pro tuto hru je výhra a především zábava. Můžeme chlapce motivovat případnou odměnou, například kdo porazí vychovatele, dostane sladkou odměnu (oplatek). Je nutné ale ocenit všechny. Výherce může dostatek oplatek a ostatní bonbon.

Postup:

Všichni si sednou kolem stolu tak, aby si navzájem neviděli do karet. Následuje vysvětlení pravidel: „Každému hráči se rozdá 14 karet a jednomu (předákovi) 15 karet. Zbytek karet tvoří tzv. talon. Předák zahajuje hru, pokud má možnost vyložit, tak vyloží, poté jednu kartu odhodí a tím založí tzv. odkládací (odhazovací) balík. Další hráč v pořadí si lízne kartu z talonu, v případě možnosti vyloží, poté zase jednu libovolnou kartu vyhodí na odkládací balík. Vyložit lze postupky z minimálně tří karet složené střídavě z černé a červené barvy, nebo trojice a čtveřice karet spojené hodnoty, nikoliv však stejného znaku. Žolík nahrazuje libovolnou kartu. V postupce žolík nemůže nahrazovat dvě po sobě jdoucí karty. Ve vyložené kombinaci musí být vždy alespoň o jednoho méně než ostatních karet (4 karty – jeden žolík, 5 karet – 2 žolíci apod.).

Hráč může přidávat další karty ke kartám dříve vyloženým, a to bez ohledu na to, kdo je vynesl. První výnos musí mít hodnotu alespoň 42 bodů a musí v něm být jedna čistá postupka.⁴¹ Po ukončení každé hry následuje odměňování podle výše popsané motivace.

Sebereflexe činnosti:

Po aktivitě hodnotíme úspěchy i neúspěchy chlapců. Za úspěchy děti pochválíme, u neúspěchů se pozastavíme a zkusíme dětem vysvětlit, kde dělaly chyby, případně jim poradit, co mohou příště udělat lépe.

6.2.1 Den druhý – ranní činnost

Ranní činnost začne budíčkem a osobní hygienou chlapců. Následuje snídaně, úklid po snídani a příprava na dopolední činnost. V devět hodin skupina vyrazí na vycházku na Vodopády Stříbrného potoka a Kovadlinu. Tato aktivita dětem bude trvat přibližně dvě a půl hodiny, kdy o půl desáté mají půl hodiny čas na dopolední svačinu. Chlapci se vrátí o půl dvanácté a proběhne příprava na oběd. Po obědě, který bude ve dvanáct hodin, bude následovat příprava na odpolední hlavní činnost, kdy se děti převlečou do pohodlného oblečení a vyčkají na začátek workshopu.

Stručný popis aktivity:

Vycházka v okolní přírodě – Vodopády Stříbrného potoka a Kovadlina.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Vychovatel a asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Rozvoj hrubé motoriky, kognitivních dovedností a zábava.

Pomůcky:

Pohodlné oblečení do přírody, pevná obuv a dostatek tekutin.

⁴¹ *Karetní hry: Žolíky – Pravidla*, [online]. Karetnihry.Blogspot.com [cit.2022-04-21].

Čas:

2 hodiny a 30 minut, tzn. od 09:00 do 11:30 hodin.

Typ organizační formy:

Skupinová forma činnosti.

Motivace:

Pro motivaci k aktivitě použijeme nalákání na přírodní úkazy v přírodě. Jedná se o místo Vodopády Stříbrného potoka a poté vrchol hory nad vodopády, kterému se říká Kovadlina. Motivací může být i zkrácení času před odpolední činností, která bude po návratu následovat.

Postup:

Chlapci si oblečou pohodlné oblečení, pevnou obuv a připraví si tekutiny do láhve s sebou. V 9:00 hodin opustí chatu společně s vychovatelem a jeho asistentem. V 9:30 hodin skupina dorazí k vodopádům, kde v klidu spořádají svačinu. Poté bude následovat cesta na Kovadlinu. Na vrcholu hory se může udělat krátká přestávka na odpočinek a pokochání se výhledem. Sestup z hory až na chatu bude probíhat již bez přestávky. V průběhu cesty se ptáme dětí na to, co vidí kolem sebe, jak vnímají okolní přírodu apod.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe proběhne na večerním hodnocení, kdy se hodnotí celý den. Při sebereflexi se dětí ptáme, co se jim na procházce líbilo a co ne, co je zaujalo. Můžeme zkusit s dětmi porovnat, který přírodní úkaz se jim líbí více a proč.

6.2.2 Den druhý – odpolední činnost – Tematický celek – „Rybaření“

Ve 13:00 hodin začne na chatě workshop na téma rybaření. Tuto činnost si pro chlapce připravil pan Vojtěch Brezniak. Předpoklad ukončení je v 17:00 hodin.

Stručný popis tematického celku:

Tematický celek je zaměřen na vše, co je potřeba vědět, pokud chcete rybařit. Chlapci se dozvědí nejen o teorii, ale i o praxi, co tato aktivita obnáší, jaké má rizika, nebo jak je náročná.

Kdo bude tematický celek organizovat:

Pan Vojtěch Brezniak se této zálibě věnuje aktivně od svých šesti let. Rybaření se věnuje také většina jeho rodinných příslušníků. Pan Brezniak přešel v průběhu let ze záliby na povolání. Nyní pracuje již třetím rokem jako hospodář místní organizace v Javorníku a současně také působí jako člen rybářské stráže s celokrajskou působností.

Cíl aktivity:

Cílem workshopu je chlapcům ukázat nový typ aktivity, který se v zařízení neprovozuje. Rozvoj kognitivních dovedností, komunikace, aktivní naslouchání.

Pomůcky:

Prostorná místnost, dostatek tekutin, pohodlné oblečení, rybářské náčiní vhodné k názorné ukázce (pruty, návnady aj. – vše si připraví organizátor). Poslední pomůckou budou karty, na kterých děti mohou poznávat ryby.⁴²

Čas:

4 hodiny.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivace proběhne formou rozhovoru organizátora k dětem. Pan Brezniak sdělí chlapcům něco o sobě, dále vysvětlí účastníkům, co ho motivovalo k rybaření, proč je to náplní jeho života a také zkusí zjistit, jaké mají děti zkušenosti s touto aktivitou.

Postup:

Účastníky posadíme tak, aby viděly i dobře slyšely přednášejícího. Workshop začne úvodním motivačním rozhovorem organizátora.

⁴² HÍSEK, Květoslav. *Publikace RYBY – 61 druhů ryb na samostatných kartách* [online]. Mojerybarina.cz [cit. 2022-04-21].

První hodina bude věnována teorii, kdy organizátor vysvětlí pointu této aktivity, vysvětlí pozitiva i negativa této činnosti. Pro přiblížení můžeme mezi pozitiva této záliby zařadit například pobyt v přírodě, klid, adrenalin, souznění s přírodou, relaxaci nebo pevné přátelské vazby. Mezi negativy se může objevit například finanční náročnost. V praxi to může znamenat velké vynaložení prostředků na vybavení, jako jsou pruty, kvalitní návnady apod.

Dále se organizátor zaměří na postup, kdy ze záliby přešel k povolání. Může tak chlapce inspirovat k budoucímu životu, aby se soustředili na takovou činnost, která je bude bavit a naplňovat.

Druhá hodina se zaměří na práci s výukovými kartičkami, které znázorňují několik druhů sladkovodních ryb vyskytujících se ve vodách České republiky. Organizátor bude ukazovat jednotlivé ryby na obrázcích, řekne něco o zkušenostech s danou rybou, jestli se s ní již ve své praxi setkal a pokud ano, tak kde. Kartičku vždy pošle kolovat v řadách, aby chlapci mohli objekt pozorovat zblízka.

Třetí hodina bude názorná ukázka rybářského náčiní. Nejdříve se zaměříme na pomůcky potřebné přímo k aktivitě: pruty, navijáky, podběráky, vlasce aj. Potom se zaměříme na doplňky pro komfort rybáře: výběr vhodného oblečení (nepromokavé, teplé), lehátka, spací pytle, sedačky, křesla nebo také vhodný přístřešek. Náš organizátor cestuje autem, které mu slouží zároveň i jako přístřeší, ale může být zvolen například stan. Posledním bodem v této části je výběr návnady. Návnada může být koupená, nebo vyrobená domácím způsobem. Pan Brezniak vysvětlí oba dva typy a porovná, který je lepší.

Čtvrtá hodina se bude věnovat zakončení workshopu. Chlapci si mohou vyzkoušet práci s rybářským náčiním a zpracovat domácí návnadu. Poslední půl hodinu věnujeme dotazům ze strany klientů, shrnutí celé činnosti ze strany organizátora a závěrečné poděkování obou zúčastněných stran.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe proběhne na večerním hodnocení celého dne, kdy chlapci zkusí vyhodnotit, co je na workshopu zaujalo, která část byla něčím více zajímavá než ty ostatní. Dále se zkusí zamyslet nad tím, jestli by je tato aktivita naplňovala ve volném čase.

Zpětná vazba proběhne úkolem, kdy děti zkusí nakreslit cokoliv, co je v průběhu workshopu zaujalo (ryba, návnada, pruty). Pak zkusí vysvětlit ostatním, co nakreslili a proč, samozřejmě pokud budou chtít.

6.2.3 Den druhý – večerní činnost

V 17:00 hodin začne večere, po které bude následovat večerní úklid. V 18:00 hodin chlapci půjdou provést osobní hygienu a sejdou se ve společných prostorech. O půl osmé začne večerní hodnocení, kdy chlapci zhodnotí celý průběh dne. Zaměříme se na sebereflexi u ranní i odpolední činnosti. V 20:00 hodin začíná chlapcům osobní volno a večerní hlavní činnost, kdy skupina bude sledovat dokumentární film „SEASPIRACY“. V 22:00 proběhne večerka a chlapci se rozejdou na své pokoje, kde se uchýlí ke spánku.

Stručný popis aktivity:

Jedná se o sledování dokumentárního filmu s tematikou rybolovu.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Noční asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Rozvoj kognitivních dovedností, zjištění nových informací, relaxace a odpočinek.

Pomůcky:

TV (cokoliv na čem se může film přehrát), úložiště, na kterém je film nahrán.

Čas:

2 hodiny.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Chlapce namotivujeme pokračováním v předešlém programu, kdy se celé dopoledne věnovali tematickému celku rybaření. Navíc si u filmu mohou děti odpočinout a zrelaxovat.

Postup:

Vyzveme účastníky, aby si sedly tak, jak je mi jim pohodlné a příjemné. Připravíme film na přehrávači, který máme k dispozici – TV, notebook aj.

Ve stručnosti dětem vysvětlíme, o čem film je: Dokumentární film „SEASPIRACY“ vyjadřuje druhou stránku rybolovu. My, jako lidstvo, konzumenti ryb a jejich výrobků, vnímáme ryby jako samozřejmost v našem jídelníčku. Co když ale jednoho dne ryby zmizí? Nebudou v oceánech, mořích ani rezervacích? Co bude pak? O tomto scénáři pojednává film SEASPIRACY. Také se dozvíme něco o plastech v oceánech a jiných odpadech nebezpečných pro planetu.

Sebereflexe činnosti:

Po skončení filmu se vychovatel zeptá dětí na jejich pocity a názor ohledně nových informací, které ve filmu zazněly. Zeptá se na postoj chlapců vůči velké konzumaci ryb a zakázanému rybolovu.

6.3.1 Den třetí – ranní činnost

Den začne budíčkem chlapců a osobní hygienou. Následuje snídaně a úklid po snídani. Na celou dopolední činnost je naplánován kroužek pečení, kdy si chlapci zkusí vytvořit ovocný dort. Po kroužku pečení se připraví na oběd a naobědvají se. Poté bude následovat příprava na odpolední hlavní činnost dne.

Stručný popis aktivity:

Jedná se o přípravu nepečeného ovocného dortu.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Vychovatel a asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Rozvoj jemné motoriky, kulinářských dovedností, kreativity a fantazie.

Pomůcky:

Kuchyň s potřebným vybavením – náčiní, mísa, mixér aj. (všechno náčiní má chata ve svém inventáři vybavení). Potraviny: alespoň 1 kg různých druhů ovoce, piškoty 250 g – 3x, zakysaná smetana 150 g – 3x, vanička tvarohu 250 g – 2x, cukr moučka – 5 lžic, kakao na posypání. Potraviny zajistí školní jídelna a budou dodány společně se stravou, která se pro daný den přiveze v ranních hodinách.

Množství potravin je určeno na dort pro 4 lidi. Pokud máme vyšší počet dětí, musíme upravit množství potravin a postup práce, například děti mohou tvořit ve skupinkách.

Čas:

2 hodiny + 0,5 hodiny na úklid.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivace proběhne formou rozhovoru, kdy začne vychovatel chlapcům pokládat otázky na téma vaření a pečení: Už jste někdy něco doma vařili/pekli? Jak vám to šlo? Pomáháte doma s vařením/pečením rodičům? Co kdybychom si zkusili udělat ovocný dort, který pak můžete zkusit udělat doma rodičům/prarodičům atd.?

Postup:

Skupina se přesune do kuchyně a nachystá si podle pokynů potřebné náčiní: mísa, lžíce, prkénko na krájení, mixér apod.

Chlapcům se rozdělí jednotlivé úkony. Začneme přípravou ovoce. Záleží na tom, jaké ovoce jsme si pro dost zvolili. Pokud máme ovoce v plechovkách nebo sklenicích, je potřeba nechat ovoce odkapat přes cedník od šťávy. Čerstvé ovoce se musí očistit, případně oloupat. Oba typy potravin se musí nakrájet na malé kousky.

Krém se udělá následovně. Tvaroh v misce rozmačkáme lžící a přidáme zakysanou smetanu. Vyšleháme mixérem na jemný krém, ke kterému přidáme pět lžic moučkového cukru. Vše znovu prošleháme. Krém by měl mít pěnovou konzistenci a neměl by téct.

Na dno dortové mísy vyskládáme jednu vrstvu piškotů, pokryjeme vrstvou ovoce a následně zakryjeme krémem. Tento proces opakujeme až po vrch mísy. Vrchní vrstva musí být krémová a posype se troškou kakaá.

Necháme chvíli odležet na chladném místě (nejlépe lednice). Následuje podávání dortu.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe může proběhnout ihned po konzumaci dortu, kdy chlapci zhodnotí celkový proces tvorby dortu, co jim šlo připravit a co naopak nešlo. Zaměřujeme se na chuť, jestli by příště třeba zvolili jiné ovoce. Poslední otázku budeme soustředit na opakování aktivity, jestli by dort někdy chtěli udělat samostatně (např. doma).

6.3.2 Den třetí – odpolední činnost – Tematický celek – „Práce s kovem.“

Odpolední činnost bude trvat od 13:00 hodin do 17:00 hodin. Nejprve se skupina přemístí na kolech do Staré Červené Vody. Dále bude probíhat dvouhodinová exkurze kovářskou dílnou, kterou bude provázet pan Jan Novák. Po skončení programu se skupina přesune zpět na chatu.

Stručný popis tematického celku:

Jedná se o exkurzi kovářské dílny v obci Stará Červená Voda.

Kdo bude tematický celek organizovat:

Pan Jan Novák pracuje v odvětví kovářství několik let. Tento organizátor kromě dlouholeté praxe absolvoval i středoškolské vzdělání v oboru umělecký kovář. Co se týče uměleckého kovářského umění, tak to vykonává ve svém volném čase. Pracovně však působí jako běžný kovář pro okolní lomy, například v Černé Vodě. Pan Novák bude exkurzi provádět ve své vlastní kovářské dílně, kterou má vybudovanou ve svém vlastním obydlí.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je vysvětlit a názorně chlapcům ukázat práci s kovem přímo v kovářské dílně a motivace pro práci s tímto typem materiálu.

Pomůcky:

Pro tuto aktivitu bude potřeba zajistit kola pro chlapce i vychovatele na přesun k místu konání činnosti. Dále pak praktické oblečení, které se může ušpinit, pevná obuv a dostatek tekutin na celé odpoledne.

Čas:

Celkový odhad činnosti je 4 hodiny, tzn. od 13:00 do 17:00 hodin (1 hodina přesun na místo, 2 hodiny potrvá exkurze v kovárně, 1 hodina cesta zpět na chatu).

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivace pro tuto aktivitu bude rozhovor organizátora k dětem. Pan Novák řekne v úvodu něco o sobě, o jeho práci, čím ho naplňuje. Dále pak může chlapce namotivovat vizí budoucnosti a vysvětlit jim, jaké studium potřebují pro práci kováře, co obnáší taková pozice. Může zmínit obor uměleckého kováře, který sám vystudoval na blízké škole v Horních Heřmanicích.

Postup:

Ve 13:00 hodin skupina vyjede na kolech z chaty. Do 14:00 hodin musí být na místě pro výkon činnosti. Po příjezdu se vychovatel nahlásí u pana Nováka. Před začátkem programu pan Novák poučí děti o bezpečnosti při pobytu v kovářské dílně. Podobně jako u exkurze na pile v Tomíkovcích doporučí chlapcům, aby se nevzdalovali od skupiny a dodržovali bezpečnostní pokyny. Pokud by si chlapci chtěli něco vyzkoušet nebo osahat, zeptají se pana Nováka. Poté může začít program.

V první teoretické části proběhne kompletní prohlídka vnitřních prostor kovářské dílny, kterou povede organizátor. Pan Novák vysvětlí, co je potřebné pro vybudování vlastní kovářské dílny. Především jde o prostor, který by byl dobře větratelný a s komínem pro odvod kouře z kovářské výhně. Dále se neobejdeme bez základního vybavení ke kování jako je výheň a kovadlina. Musí se zajistit i nádoba s vodou, která bude chladit rozžhavený kov. Pro manipulaci s výrobky je zapotřebí kovářský svěrák a stabilní pracovní plocha, nejlépe pevný stůl. Všechno vybavení musí být bytelné, pevné a hlavně bezpečné. Mezi další náčiní patří kleště a kladiva různých velikostí. Nesmí se opomenout palivo a materiál. Do výhně se používá jako palivo uhlí nebo koks. Materiálem je myšleno železo, které se může koupit buď nové, nebo pokud člověk začíná, lze železo opatřit i z vrakoviště a šrotiště.⁴³

⁴³ GURYČA, Richard. Domácí kovárna [online]. Chatar-Chalupar.cz [cit. 2022-04-21].

V druhé praktické části proběhne ukázka kovářských uměleckých výrobků: ozdobné brány, koše na dřevo, růže, dvířka na udírnu, kříže na hroby apod. Nakonec se organizátor bude věnovat dotazům ze strany chlapců.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe tematického celku proběhne na hodnocení celého dne v průběhu večerní činnosti. Reflexe bude formou sebehodnocení, kdy každý chlapec řekne, co se mu na exkurzi líbilo a co naopak ne. Dalším úkonem bude, aby jedinci vyhodnotili, jestli by si uměli představit takovou práci v dospělosti vykonávat, nebo se jí věnovat i formou zájmové činnosti ve volném čase. Chlapci mohou porovnat, který typ kovářské práce by jim vyhovoval více, jestli umělecký styl, nebo klasický.

Co se týče zpětné vazby, chlapci dostanou za úkol nakreslit výrobek, který je oslovil, nebo se jim líbil. V kovářské dílně má pan Novák spoustu uměleckých výrobků na vystavení, takže inspirace není problémem. Po dokreslení obrázků, kdo bude chtít, může obrázek ukázat ostatním a sdělit, co nakreslil a proč.

6.3.3 Den třetí – večerní činnost

Po příjezdu na chatu proběhne večeře a večerní úklid. Následuje osobní hygiena chlapců a v 19:30 hodin se všichni chlapci sejdou ve společné místnosti na večerním hodnocení dne. Ve 20:00 hodin začne večerní činnost, a to hraní společenských her a osobní volno chlapců. Program skončí ve 22:00 a následuje večerka.

Stručný popis aktivity:

Jedná se o hraní společenských her, konkrétně hry Aktivita.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Noční asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je rozvoj verbálních i neverbálních projevů, jemné a hrubé motoriky, fantazie, kreativity, představivosti. Velkou výhodou je spousta zábavy.

Pomůcky:

Hra Aktivity (je k dispozici v inventáři her zařízení). Balení hry obsahuje: kartičky, herní plán, přesýpací hodiny, figurky a pravidla hry (vše zkontrolujeme, zda nic nechybí). Papíry formátu A4 a obyčejné tužky, případně guma.

Čas:

2 hodiny.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivaci provede skupinový vychovatel. Nabídne dětem hru Aktivity jako formu odměny za zvládnutí celého dne. Další motivací bude příslib účasti pedagogických pracovníků ve hře.

Postup:

Pedagog vyzve účastníky, aby si sedly ke stolu, kde vymezí hrací plochu. Následně vysvětlí pravidla hry, které najde v balení hry. Poté se ujistí, zdali pravidlům hry všichni rozumí. Každý hráč si vybere svou figurku, dostane papír A4 a vlastní tužku. Hra může začít.

Pointa hry spočívá ve vysvětlování pojmů na kartičkách, které si hráči vyberou následujícími způsoby: kreslení, slovní vyjádření nebo pantomima. Vychovatel koriguje průběh hry a motivuje účastníky k co nejlepšímu výkonu.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe proběhne ihned po ukončení hry, kdy vychovatel vyzve účastníky ke zhodnocení svého výkonu při hře. Každý hráč se pokusí vyjádřit, který pojem pro něj byl nejvíce obtížný nebo naopak velmi lehký. Dále se zkusí zaměřit na způsoby vyjadřování pojmů a snaží se porovnat náročnost každého zvlášť.

6.4.1 Den čtvrtý – ranní činnost

Den začne budíčkem chlapců, jejich osobní hygienou a později se všichni sejdou u snídaně. Následuje ranní úklid a příprava na dopolední činnost. Vycházka proběhne v okolí chaty, nejprve se děti vydají na rybářskou baštu, kde si prohlédnou nádrže pro chov ryb. Cestou zpět se zastaví v muzeu, tzv. Galerii Nýznerov. Po návratu proběhne oběd a příprava na odpolední činnost.

Stručný popis aktivity:

Jedná se o vycházku v okolí chaty. Děti navštíví místní rybářskou baštu a také muzeum, které se jmenuje Galerie Nýznerov.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Vychovatel a asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Cílem aktivity je pobyt na čerstvém vzduchu, pohyb, koordinace a poznávání přírody i místní kultury.

Pomůcky:

Pohodlné oblečení, dostatek tekutin na celé dopoledne a pohodlná obuv.

Čas:

2 hodiny a 30 minut.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivace proběhne formou rozhovoru, kdy vychovatelé děti namotivují návštěvou muzea a rybářské bašty. V muzeu se chlapci dozví něco málo o životě, jaký se dříve na vesnicích vedl. Na rybářské baště se mohou podívat na chovné nádrže s rybami, které se konzumují v restauracích. Obě místa jsou velmi poučným místem pro skupinu.

Postup:

Skupina vyrazí z chaty v 9:00 hodin. První návštěva povede na rybářskou baštu. Rybářská bašta, která spadá pod Rybářství Nýznerov, se specializuje na chov pstruhů duhových, kteří spadají do čeledi lososovitých ryb. Návštěvníci zde můžou vidět celkem sedm chovných nádrží, které jsou upraveny jako rybníčky.⁴⁴ Chlapci si zde mohou sníst svačinku, kterou si vezmou s sebou.

Druhá část vycházky se zaměřuje na návštěvu muzea. Tady si mohou návštěvníci prohlédnout expozici různých věcí, které dřív místní lidé používali k běžnému životu na vesnici. Ve venkovních prostorech jsou například vystaveny mlátičky obilí a další stroje, které se používali na statcích.⁴⁵ Chlapci zde mohou koupit v rámci svých úspor něco malého na jídlo nebo pití (nanuk, párek v rohlíku apod.).

Na chatu se skupina vrátí před obědem, tzn. přibližně do 11:30 hodin.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe účastníků aktivity proběhne v rámci večerního hodnocení. Vychovatel se soustředí na zpětnou vazbu dětí. Chlapci zkusí zhodnotit, co je více zajímavé, jestli rybářská bašta nebo návštěva muzea a proč. Zkusí zhodnotit výhody a nevýhody života v současnosti a v dřívější době, na kterou se soustředila expozice v muzeu.

6.4.2 Den čtvrtý – odpolední činnost – Tematický celek – „Kuchařina“

Ve 13:00 hodin začne na chatě workshop na téma „Kuchařina“. Tento program si pro chlapce připravila paní Marie Dorotíková. Předpoklad ukončení činnosti je v 17:00 hodin.

Stručný popis tematického celku:

Tematický celek je zaměřen na vše, co je potřeba vědět, pokud by se chlapci v budoucnosti chtěli uplatnit v oblasti gastronomie. Chlapci se dozvědí nejen o teorii, ale zkusí si i praktické dovednosti v kuchyni.

⁴⁴ *Rybářská bašta na Stříbrném potoce v Nýznerově*, [online]. Turistika.cz [cit.2022-04-21].

⁴⁵ *Skorošice – Galerie Nýznerov*, [online]. Turistika.cz [cit.2022-04-21].

Kdo bude tematický celek organizovat:

Program si pro chlapce připravila paní Marie Dorotíková. Organizátorka pracuje v restauraci Čertovy kameny, kde začínala jako kuchařka, nyní je však několik let vedoucí kuchyně. V posledních letech si otevřela vlastní restauraci ve vesnici Tomíkovice. Její restaurace je v okolí proslulá výrobou domácí pizzy.

Cíl aktivity:

Naučení se novým dovednostem v kuchyni pod vedením odborníka z praxe. Zjištění rad a typů v oblasti gastronomie, co chlapci potřebují, pokud by v tomto oboru chtěli pracovat. Dále pak rozvoj hrubé motoriky (tvorba pokrmů), kreativity a fantazie (zdobení pokrm), komunikačních dovedností.

Pomůcky:

Společenská místnost – zde proběhne teoretická část. Kuchyň s potřebným vybavením – zde proběhne praktická část programu. Co se týče surovin, to si zajistí organizátorka sama.

Čas:

4 hodiny.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivaci si zajistí organizátorka rozhovorem s dětmi, kdy se děti bude ptát na otázky: Jak často vaříte? Co umíte uvařit/upéct? Jaké jsou vaše zkušenosti s vařením? Vaříte radši sami nebo s někým? Poté se pustí do teoretické části.

Postup:

Teoretická část proběhne ve společenské místnosti. Paní Dorotíková skupině sdělí něco o sobě a o své dosavadní praxi. Potom řekne něco o práci v odvětví gastronomie, co taková práce obnáší, její výhody a nevýhody. Zmíní i své vzdělání v oblasti kuchař/číšník na blízké škole v Jeseníku, kterou mohou studovat i chlapci. Praktická část proběhne v kuchyni. Organizátorka bude vytvářet s dětmi domácí pizzu. Vyskládá na pracovní plochu potřebné suroviny a náčiní. Každému chlapci zadá úkol.

Jako první se musí zpracovat těsto. Těsto má paní Dorotíková připraveno své, je tedy potřeba ho jen vyválet do potřebných rozměrů a tvaru. Poté se musí natřít směsí, kterou s dětmi připraví a můžou se pokládat přísady. Přísady chlapci zpracují krájením nebo strouháním. Například salám se nakrájí na tenké proužky, sýr se nastrouhá na struhadle apod. Až bude první pizza připravena k pečení, organizátorka zapne pizza pec, kterou nám pro tuto činnost zapůjčila ze své restaurace. Až bude pizza pec rozehřátá na správnou teplotu, vloží se dovnitř pizza a peče se cca 30 až 40 minut v závislosti na surovinách. Pokud pizza obsahuje maso, musí se péct déle.

Skupina připraví tolik pizz, kolik stihne. Poslední hodina z programu bude věnována konzumaci a závěrečným dotazům ze strany chlapců. Nakonec paní Dorotíková zhodnotí, která pizza se nejvíce povedla.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe proběhne na večerním hodnocení, kdy vychovatel vyhodnotí nejlepší pizzu a průběh celé činnosti. Každý chlapec zkusí porovnat, které přísady mu šly nejlépe zpracovat. Dále se účastníci vyjádří k práci v gastronomii, zdali by si uměli představit vykonávat pozici kuchaře, proč ano nebo proč ne.

Podrobná zpětná vazba bude realizována aktivitou, která se jmenuje Sedm smyslů. Chlapcům se rozdají papíry a psací potřeby. Každý účastník si pro sebe najde příjemné místo. Každý účastník zkusí zapsat, co a jak vnímal v průběhu celého dne. Zkusí napsat: 7 věcí, které viděl, 6 věcí, kterých se dotkl, 5 věcí, které slyšel, 4 věci, které ochutnal, 3 věci, které cítil (nosem), 2 věci, na které myslel a 1 věc, kterou cítil (srdcem). Nakonec se všechny děti sejdou dohromady a ve skupině si své postřehy porovnají.⁴⁶

6.4.3 Den čtvrtý – večerní činnost

V 17:00 hodin proběhne večeře, po které následuje osobní hygiena chlapců, večerní úklid ubytovacího zařízení a v 19:30 hodin začne večerní hodnocení dne. Program pokračuje osobním volnem a sledováním filmu „LÁSKA NA KARI“. Ve 22:00 hodin je naplánována večerka.

⁴⁶ REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. 2015, s. 148.

Stručný popis aktivity:

Jedná se o sledování romantického filmu.

Kdo bude aktivitu organizovat:

Noční asistent vychovatele.

Cíl aktivity:

Relaxace, odpočinek.

Pomůcky:

TV (cokoliv na čem se může film přehrát), úložiště, na kterém je film nahrán.

Čas:

2 hodiny.

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Skupinku namotivujeme pokračováním v programu, kdy se dopoledne věnovali tematickému celku kuchařina. Navíc si u filmu děti mohou odpočinout a zrelaxovat.

Postup:

Vyzveme účastníky, aby si sedli tak, jak je mi jim pohodlné a příjemné. Připravíme film na přehrávači, který máme k dispozici – TV, notebook aj.

Ve stručnosti dětem vysvětlíme, o čem film je: Romantický příběh pojednává o střetu dvou restaurací ve Francii. Setkává se zde klasická francouzská kuchyně s indickou. Nejedná se pouze o spor v tom, která restaurace lépe vaří, ale i o plnění snů jednotlivých účinkujících.

Sebereflexe činnosti:

Po skončení filmu se noční asistent zeptá dětí na jejich pocity z filmu, na to, co se jim honilo hlavou. Poté děti zkusí aktivitu, která je mířená na získání zpětné vazby.

Účastníci přehrají aktivitu s tím rozdílem, že přeženou důležité momenty. Následuje diskuze o tom, které momenty to byly, proč byly vybrány a jakým způsobem herci přehnali jejich ztvárnění.⁴⁷

6.5.1 Den pátý – ranní činnost

Pátý poslední den akce začne budíčkem chlapců a jejich osobní hygienou. Následuje snídaně a úklid po snídani. Od 9:00 hodin si chlapci začnou balit své věci a v 10:00 hodin je odnesou do služebního auta, které později věci chlapců dopraví do zařízení. Poté od 10:00 hodin do 11:30 proběhne kompletní úklid chaty, tak aby se mohla odpoledne odevzdat provozovateli v původním stavu. Ve 12:00 hodin se chlapci naobědvají, uklidí si po sobě a připraví se na odpolední činnost, která začne ve 13:00 hodin.

6.5.2 Den pátý – odpolední činnost – Tematický celek – „Práce na statku“

Ve 13:00 hodin se skupina přemístí na kolech do vesnice Tomíkovice. Program na rodinné farmě začne ve 14:00 hodin a předpoklad ukončení je naplánován na 16:00 hodin. Přesun zpět do zařízení bude trvat přibližně půl hodiny, tzn. návrat bude v 16:30 hodin. Bude následovat ukončení vícedenní pobytové akce v 17:00 hodin.

Stručný popis tematického celku:

Jedná se o návštěvu rodinné farmy, kde si chlapci vyzkouší manuální práce.

Kdo bude tematicky celek organizovat:

Za program zodpovídají manželé Skálovi, majitelé rodinné farmy, která byla založena v roce 2010. Najdeme zde spoustu druhů domácích ale i exotických zvířat.

Cíl aktivity:

Cílem tohoto programu je ukázat chlapcům základy některých manuálních prací, zároveň poznat chov domácích zvířat. Aktivita je zaměřena na rozvoj hrubé motoriky, kognitivních dovedností, komunikace a naslechu.

⁴⁷ REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. 2015, s. 152

Pomůcky:

Vhodné oblečení a obuv, které se můžou ušpinit (nejlepší obuv jsou gumáky, pokud nejsou k dispozici, zvolíme tenisky). Dostatek tekutin na celé odpoledne.

Čas:

Celkem 4 hodiny (2 hodiny program, 1 hodina cesta tam, 1 hodina cesta zpět).

Typ organizační formy:

Skupinová forma.

Motivace:

Motivaci provedou organizátoři, kteří se s dětmi seznámí a zeptají se jich na jejich dosavadní zkušenosti s prací na farmě nebo i jinou manuální prací. Dalším bodem je probrání tématu, co si myslí o farmě, jaké mají očekávání od exkurze.

Postup:

Před zahájením exkurze majitelé statku poučí děti o bezpečnostních pokynech. Upozorní chlapce, aby nekřičeli, nedělali prudké pohyby a nevzdalovali se od skupiny. U velkých hospodářských zvířat ve chlévech se nepřibližují ke zvířatům bez majitelů. Pokud si chtějí na zvíře sáhnout, nebo se pomazlit, tak vždy přistupuje ke zvířeti pouze jeden chlapec a vždy v přítomnosti jednoho z majitelů.

V první části programu proběhne prohlídka farmy. Nejprve se účastníci podívají do menšího chléva, kde se nachází prasátka. Ve větším chlévě najdou krávy, býky i menší telátka. V okolí farmy se nachází pejsci a kočky. Ve venkovních částech se nachází výběh s drůbeží: slepice, husy, kačeny, perličky a holubi. Také tady najdeme králikárny s různými druhy králíků a morčaty. V posledním venkovním úseku se nachází voliéry s exotickými i běžnými papoušky: andulky, rozely, korely, kanárci, zebřičky, zpěváci a různé druhy Agapornis (Fischer, Škraboškový aj.).

V druhé praktické části si mohou chlapci vyzkoušet pod dohledem majitelů manuální práce. Ve chlévech vykydají hnůj, nanosí seno a podestýlku, dopustí vodu, nebo nakrmí telátko. Venku mohou nakrmit králíky, vyměnit jim vodu, nakrmit slepice, posbírat vajíčka apod. Nakonec nasekají dřevo sekerou a udělají třísky.

V poslední části se věnujeme dotazům ze strany dětí a rozloučení s majiteli.

Sebereflexe činnosti:

Sebereflexe proběhne na večerním hodnocení již v zařízení. Vychovatel se ptá dětí na jejich pocity, které zvíře se jim nejvíce líbilo, který typ práce je zaujal apod.

Zpětná vazba proběhne s prvky hudební výchovy. Vychovatel přinese dětem do společenské místnosti klávesy, tedy elektrický hudební nástroj. Úkolem dětí bude, aby každý chlapec zahrál na klávesy tón, který mu připomíná nějaké zvíře ze statku. Ostatní hádají, o jaké zvíře jde.

Příklad: Chlapci se líbila kráva, zvolí hluboké tóny, protože mu připadá, že kráva je velké těžké zvíře. Dalšímu chlapci se líbil papoušek, zvolí tedy lehké písklavé tóny, které připomínají švitoření papouška.

Pokud by dětem došla inspirace pro vyjádření zvířat na klávesách, můžou zkusit vyjádřit, jak vypadá zvíře pomocí pantomimy, kterou již znají ze hry Aktivity.

6.5.3 Den pátý – večerní činnost

Večerní činnost proběhne již v zařízení. Skupina se vrátí z vícedenního pobytu v 16:30, uskladní kola v prostoru pro kola. V 17:00 hodin je oficiální ukončení akce.

Po návratu na budovu proběhne večeře, osobní hygiena chlapců a odevzdání prádla do prádelny. Následuje běžný program podle vnitřního řádu.

U večerního hodnocení, které bude již v 19:00 hodin, věnujeme pozornost zhodnocení celého pobytu, zaměříme se na jeho pozitiva a negativa. Vychovatel dbá na důslednou zpětnou vazbu dětí.

Zhodnocení se bude zaměřovat na dvě záležitosti. První budou účastníci projektu, druhou pak samotný projekt.

PRVNÍ ČÁST ZHODNOCENÍ:

V této části se soustředíme na chlapce jako účastníky pobytu v přírodě. Budeme potřebovat papíry a tužky pro každého klienta. Dále pak bude následující postup: Účastníci se posadí do kruhu a každý dostane do rukou jeden list papíru a tužku. Svůj list nadepíše svým jménem a pošle jej sousedovi po pravici. Zároveň dostává papír někoho jiného. Na tyto listy má pak možnost psát zpětnou vazbu, vzkaz pro toho, jehož jméno je nadepsáno.

Když se kolující listy dostanou do rukou lidem, kteří sedí těsně za adresátem, napíší se poslední vzkazy, listy se několikrát přeloží. Poté se provede poslední posun v kruhu a stočené listy jsou předány jejich majitelům. Listy si každý rozváže a čte po skončení hodnocení, po návratu na pokoj v soukromí. Vyhneme se tak komentování této závěrečné zpětné vazby.⁴⁸

DRUHÁ ČÁST ZHODNOCENÍ:

Druhá část proběhne na podobném principu s rozdílem, že se bude jednat o zpětnou vazbu pro iniciátory pobytu. Vychovatel na papír nadepíše témata tematických celků, každé téma na jeden papír. Na další listy nadepíše jména jednotlivých pracovníků, kteří v projektu účinkovali, tzn. vychovatelů i asistentů. Poté listy rozešle v kruhu a každý účastník napíše zpětnou vazbu. Jednotlivé listy se zabalí a předají adresátům. Co se týče hodnocení tematických celků, tak ty se také přeloží a předají vedení. Zpětná vazba ze strany vedení může proběhnout například na poradě nebo případně i na supervizi.

⁴⁸ REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. 2015, s. 162

ZÁVĚR

Tento projekt je vytvořen přesně na míru potřebám výchovného ústavu v Žulové. Hlavním záměrem bylo navrhnout pobyt v přírodě, který by byl ojedinělý svým obsahem a byl pro zařízení přínosem i novou zkušeností.

Cílem projektu bylo vymyslet nový program aktivit z oblasti volného času pro chlapce z oddělení s výchovně léčebnou péčí tak, aby klienti získali nové znalosti, zkušenosti i dovednosti, které mohou uplatnit ve svém životě po ukončení pobytu v zařízení. Program pobytu obsahuje tematické celky různého zaměření, které na ústavu dosud nebyly provedeny, tudíž by se projekt mohl skutečně zrealizovat.

V první kapitole jsme se zabývali charakteristikou zařízení, která zahrnovala následující: hlavní činnost, cíle, poslání, struktura organizace i personální struktura. Kapitola popisovala historii ústavu, ekonomické hledisko i inovační potenciál.

Druhá kapitola se zaměřovala na charakteristiku projektu, jeho předmět a cíle. Součástí této kapitoly byla i návaznost na sociálně pedagogickou teorii, kde se blíže soustředíme na ústavní a ochrannou výchovu a dále na sociálně patologické jevy.

Třetí kapitola obsahovala kompletní SWOT analýzu zařízení. Dozvěděli jsme se vše o silných i slabých stránkách organizace, jejich příležitostech a hrozbách.

Čtvrtá kapitola podrobně vysvětlila důležité aspekty této práce. Zaměřila se na současný a plánovaný stav, zmínila jistou návaznost projektu na další aktivity a návaznost dalších aktivit na projekt. Také se vyjádřila o dlouhodobé udržitelnosti projektu a etických aspektech.

Pátá kapitola se věnovala průběhu projektu. Zaměřila se na harmonogram, jeho obsah i časové rozpětí. Dále popsala organizační zajištění projektu, včetně personálního zabezpečení. V další části bylo uvedeno, kdo zajišťuje ubytování a stravu. Poslední část byla věnována přehlednému rozpočtu celé akce.

Šestá kapitola zmiňuje realizaci projektu, zahrnuje aktivity, tematické celky a všechny ostatní činnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015. 218 s. ISBN 978-80-247-4248-9.

BENÍŠKOVÁ, Tereza. *Když dítě lže*. Praha: Grada, 2010. 74 s. ISBN 978-80-247-2309-9.

BĚLÍK, Václav, Stanislava SVOBODA HOFERKOVÁ a Blahoslav KRAUS. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017. 93 s. ISBN 978-80-271-0599-1.

BŮŽEK, Antonín a Jan MICHALÍK. *Informatorium (nejen) o právech dítěte se zřetelem k otázkám výchovy a vzdělávání*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2000. 128 s. ISBN 80-244-0054-5.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. Vydání 2. Praha: Grada, 2014. 82-169 s. ISBN 978-80-247-5046-0.

HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Sexuální zneužívání*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 12 s. ISBN 80-86991-64-4.

HORSKÁ, Viola. *Koučování ve školní praxi*. Praha: Grada, 2009. 79 s. ISBN 978-80-247-2450-8.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Strategický marketing*. Praha: Grada, 2008. 104 s. ISBN 978-80-247-2690-8.

JANOŠOVÁ, Pavlína, Lenka KOLLEROVÁ, Kateřina ZÁBRODSKÁ, Jiří KRESSA a Mária DĚDOVÁ. *Psychologie školní šikany*. Praha: Grada, 2016. 47 s. ISBN 978-80-247-2992-3.

KALINA, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada, 2015. 41 s. ISBN 978-80-247-4331-8.

KROUPOVÁ, Kateřina. *Slovník speciálně pedagogické terminologie: vybrané pojmy*. Praha: Grada, 2016. 234 s. ISBN 978-80-247-5264-8.

MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2015. 9 s. ISBN 978-80-247-5309-6.

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současní poznatky a perspektivy léčby*. Vydání: 5. Praha: Portál, 2018. 18 s. ISBN 978-80-262-1357-4.

PTÁČEK Radek, KUŽELOVÁ Hana a Libuše ČELEDOVÁ. *Vývoj dětí v náhradních formách péče*. Praha: MPSV ČR, 2011. 9-17 s. ISBN 978-80-7421-040-2.

REITMAYEROVÁ, Eva a Věra BROUMOVÁ. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Praha: Portál, 2015. 148–162 s. ISBN 978-80-262-0988-1.

ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVÁ. *Jak na šikamu*. Praha: Grada, 2010. 21-22 s. ISBN 978-80-247-2991-6.

Interní dokumenty VÚ, SŠ a ŠJ Žulová

BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Vnitřní řád*. Žulová: Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová, 2019, 3-8 s.

BAKEŠOVÁ, Dagmar. *Výroční zpráva o činnosti ve školním roce 2020/2021*. Žulová: Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová, 2021, 18-28 s.

ZIFČÁK, Jan. *Plán minimálního preventivního programu pro školní rok 2020/2021*. Žulová: Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová, 2020, 4 s.

ZIFČÁK, Jan. *Zhodnocení minimálního preventivního programu sociálně patologických jevů 2020/2021*. Žulová: Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna, Žulová, 2021, 3 s.

Rozhovory se zaměstnanci

DOŠLÍK, Ondřej. Osobní komunikace. Ve skautském středisku Žlutý kvítek Olomouc, Olomouc. 1. 3. 2022

SAHÁNKOVÁ, Veronika. Osobní komunikace. Ve Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Žulová, Žulová. 1. 1. 2022 – 31. 3. 2022.

SKÁLA, Jiří. Osobní komunikace. Ve Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna Žulová, Žulová. 1. 1. 2022 – 31. 3. 2022.

Elektronické zdroje

BITTNER, Petr. *Máme nejvíce dětí v ústavech z celé EU*, [online]. Liga lidských práv [cit.2022-04-21]. Dostupné z: <https://llp.cz/blog/mame-nejvice-deti-v-ustavech-z-cele-eu/>

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Tematická zpráva – Kvalita výchovně-vzdělávací činnosti v zařízeních pro výkon ústavní/ochranné výchovy*. [online], Česká školní inspekce, 2017. [cit.2022-04-21]. Dostupné také z:

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%C3%A9%20zpr%C3%A1vy/01-F_TZ-Kvalita-vychovne-vzdelavaci-cinnosti-v-zarizenich-pro-vykon-UV-OV_FINAL-2-5.pdf

EVROPSKÁ UNIE. *Dřevovýroba Tomikovice – Sociální podnik v romské lokalitě*. [online]. Esfcr.cz [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/projekty-oplzz/-/asset_publisher/0vxsQYRpZsom/content/drevovyroba-tomikovice-socialni-podnik-v-romske-lokalite-koby-la-n-vidnavkou-velka-kras?inheritRedirect=false

GURYČA, Richard. *Domácí kovárna* [online]. Chatar-Chalupar.cz [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.chatar-chalupar.cz/domaci-kovarna/>

HÍSEK, Květoslav. *Publikace RYBY – 61 druhů ryb na samostatných kartách* [online]. Mojerybarina.cz [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.mojerybarina.cz/knihy-a-mapy/publikace-ryby-61-druhu-ryb-na-samostatnych-kartach/>

CHATA UHELKA. *Chata Uhelka – Uhelná*, [online]. E-chalupy.cz [cit.2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.e-chalupy.cz/jeseniky/ubytovani-uhelna-chata-uhelka-pronajem-11857.php>

JANOŠOVÁ, Pavlína, Lenka KOLERROVÁ a Kateřina ZÁBRODSKÁ. *Školní šikana v současnosti – její definice a operacionalizace*. Československá psychologie časopis pro psychologickou teorii a praxi. Psychologický ústav AV ČR, Praha, 2014, 58 (4), 369-377 s. ISSN 0009062X. Dostupné z: <https://cdk.lib.cas.cz/view/uuid:d1c0fe06-e1c3-45b8-8396-625bd64799c?article=uuid:12c26e17-f479-4da0-a48c-12551b90ef14>

KAMARÁD, Jaromír. *Průmysl kamene a odborné školství v Žulové*. Hlas Žulové č. 2/2006. Obec Žulová, 2006. Dostupné z:

<http://www.revuekamen.cz/zulova.htm?fbclid=IwAR1CxIvRv1c6vcXpLkmGpo75a3JQ9-TBuUZEYqyNCvbqnxhpBhjyqcZt7Y>

KARETNÍ HRY. *Karetní hry: Žolíky – Pravidla*, [online]. Karetnihry.Blogspot.com [cit.2022-04-21]. Dostupné z: <https://karetnihry.blogspot.com/2010/05/zoliky-pravidla.html>

LENOCH, Jaromír. *Historie městečka Žulová*, [online]. Soupis památek [cit.2022-04-21]. Dostupné z: http://www.soupispamatek.com/okres_jesenik/foto/zulova/zulova_historie.htm

MĚSTO ŽULOVÁ. *Úřad a samospráva*, [online]. Město Žulová [cit.2022-04-21].

Dostupné z:

http://m.mestozulova.cz.vismo.cz/vismo/osnova.asp?id_org=19780&id_osnovy=998&n=urad%2Da%2Dsamosprava&p1=998

MĚSTO ŽULOVÁ. *Zdravotnictví*, [online]. Město Žulová [cit.2022-04-21]. Dostupné z:

<http://m.mestozulova.cz.vismo.cz/zdravotnictvi/os-1004>

OTEVŘENÁ BUDOUCNOST. *Realizace ústavní a ochranné výchovy v ČR* [online],

Otevrenabudoucnost.cz [cit.2022-04-21]. Dostupné z:

<https://www.otevrenabudoucnost.cz/dalsi-zdroje-informaci/>

TURISTIKA. *Skorošice – Galerie Nýznerov* [online], Turistika.cz [cit.2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/skorosice-galerie-nyznerov/detail>

TURISTIKA. *Rybářská bašta na Stříbrném potoce v Nýznerově* [online], Turistika.cz [cit.2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/mista/rybarska-basta-na-stibrnem-potoce-v-nyznerove/detail>

SEZNAM ZKRATEK

ADHD – Attention Deficit Hyperactivity Disorder (v českém překladu hyperaktivita s poruchou pozornosti)

Aj. – a jiné

Apod. – a podobně

Atd. – a tak dále

AV – asistent vychovatele

FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Např. – například

NAV – noční asistent vychovatele

PC – počítač (v textu uvedeno v kontextu „počítačový kroužek“)

PČR – Policie české republiky

Sb. – sbírky

SWOT – odvozeno z anglických názvů: strengths, weaknesses, opportunities a threats (v českém překladu silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby)

Tzn. – to znamená

Tzv. – takzvaný

TV – televize

V – vychovatel

VÚ, SŠ a ŠJ – Výchovný ústav, střední škola a školní jídelna

SEZNAM PŘÍLOH

1. Dokument – Poučení před pobytem v přírodě – Chata Nýznerov
2. Jídelníček
3. Fotografická příloha

PŘÍLOHY

Příloha 1: Poučení před pobytem v přírodě – Chata Nýznerov

Poučení před pobytem v přírodě – Chata Pavučinka Nýznerov

Potvrzuji, že jsem byl poučen, rozumím a souhlasím s následujícími body:

- Slušné chování na veřejnosti.
- Zákaz kouření, používání alkoholických nápojů a jiných návykových látek.
- Po návratu do zařízení platí zákaz vnášení zakázaných látek: cigarety, alkohol, toxické a návykové látky, nebezpečné předměty aj.
- Zákaz převzít cokoli od někoho cizího, tzn. od osoby, která nemá s našim zařízením nic společného.
- Povinnost dbát o bezpečnost svou a ostatních účastníků činnosti.
- Povinnost dbát pokynů všech pedagogických i nepedagogických pracovníků, kteří budou v průběhu akce vykonávat dozor, či jiné činnosti.
- Dodržování pravidel silničního provozu, zvláště o povinnosti přecházení vozovky pouze po vyznačeném přechodu. Při chůzi po komunikaci se vyvarovat chování, které by ohrozilo bezpečnost skupiny.
- Bezpečné a slušné chování při jízdě v dopravních prostředcích.
- Zákaz vstupu na cizí pozemek.
- Zákaz ničení, poškozování vybavení ubytovny i ústavního vybavení, které bude pro akci k dispozici.
- **Zákaz vzdalování se od skupiny!**
- Povinnost respektovat pokyny vychovatele (asistenta vychovatele) ohledně výstroje, například: pláštěnka, pevná obuv, teplejší oblečení apod.
- **Povinnost hlásit jakýkoliv i drobný úraz!**

V Žulové dne:

Poučil: ⁴⁹

⁴⁹ Zde bude podpis vychovatele, který chlapce před odchodem ze zařízení poučí o jednotlivých bodech.

„Byl jsem seznámen s pravidly pobytu v přírodě a rozumím jim.“

Poučen Chlapec 1 Podpis:

Poučen Chlapec 2 Podpis:

Poučen Chlapec 3 Podpis:

Poučen Chlapec 4 Podpis:

Poučen Chlapec 5 Podpis:

Poučen Chlapec 6 Podpis:

Poučen Chlapec 7 Podpis:

Poučen Chlapec 8 Podpis:

Poučen Chlapec 9 Podpis:

Poučen Chlapec 10 Podpis:

Poučen Chlapec 11 Podpis:

Poučen Chlapec 12 Podpis:

Poučen Chlapec 13 Podpis:

Poučen Chlapec 14 Podpis:

Poučen Chlapec 15 Podpis:

Poučen Chlapec 16 Podpis:

Příloha 2: Jídelníček

	SNÍDANĚ + SVAČINA I.	OBĚD + SVAČINA II.	VEČEŘE + II. VEČEŘE
PONDĚLÍ	Lupínky, mléko Pečivo, banán	Zeleninová polévka Boloňské špagety Pečivo, jarní pomazánka	Zapečené těstoviny Pečivo, okurek
ÚTERÝ	Pečivo, máslo, džem Müsli tyčinka	Květáková polévka Kuřecí plátek, bramborová kaše Ovocná přesnídávka	Halušky, zelí, uzené maso Mrkvový salát
STŘEDA	Loupáky, kakao Pečivo, tvarohová pomazánka	Ruský boršč Rýžový nákyp Pečivo, vysočina	Sýrová omáčka, těstoviny Pečivo, paprika
ČTVRTEK	Pečivo, šunka, máslo Jogurtový nápoj, mandarinka	Jáhlová polévka Losos, brambory Pečivo, hermelínová pomazánka	Houbové rizoto Pečivo, rajče
PÁTEK	Jogurt, jablko Bulky se sýrem	Fazolová polévka Hovězí plátky, dušení rýže, obloha Pečivo, tuňáková pomazánka	Vepřové kostky, šťouchaný brambor Pečivo, ředkvička

Příloha 3: Fotografická příloha

PILA TOMÍKOVICE⁵⁰

Obr. 1 – Pásová pila.

Autor obrázku – Eva Skálová.

Obr. 2 – Práce s ruční pilou.

Autor obrázku – Eva Skálová.

⁵⁰ Fotografie byly pořízeny se souhlasem p. Ladislava Rubla.

Obr. 3 – Pila Tomíkovice.

Autor obrázku – Eva Skálová.

Obr. 4 – Pila Tomíkovice, pracovní prostory.

Autor obrázku – Eva Skálová.

RYBAŘENÍ⁵¹

Obr. 5 a 6 – Ukázka návnad na chytání ryb.

Autor obrázků – Eva Skálová

Obr. 7 a 8 – Ukázka rybářských prutů a ulovené ryby, která byla vrácena zpět vodě.

Autor obrázků – Eva Skálová

⁵¹ Fotografie byly pořízeny se souhlasem p. Vojtěcha Brezniaka.

KOVÁŘSKÁ DÍLNA A KOVÁŘSKÉ VÝROBKY⁵²

Obr. 9 – Kovářská dílna, výheň.

Autor obrázků – Eva Skálová

Obr. 10 – Kovářská dílna, kovadlina.

Autor obrázků – Eva Skálová

⁵² Fotografie byly pořízeny se souhlasem p. Jana Nováka.

Obr. 11 – Kovářská výroba na zakázku.

Autor obrázků – Eva Skálová

Obr. 12 – Kovářská výroba na zakázku.

Autor obrázků – Eva Skálová

KUCHAŘINA⁵³

Obr. 13 – Sýrová domácí pizza.

Autor obrázků – Eva Skálová

Obr. 14 – Salámová domácí pizza.

Autor obrázků – Eva Skálová

⁵³ Fotografie byly pořízeny se souhlasem pí. Marie Dorotíkové.

STATEK TOMÍKOVICE⁵⁴

Obr. 15 – Ukázka hospodářských zvířat.

Autor obrázků – Eva Skálová

Obr. 16 – Ukázka hospodářských zvířat.

Autor obrázků – Eva Skálová

⁵⁴ Fotografie byly pořízeny se souhlasem manželů Skálových, majitelů farmy.

Obr. 17 – Pes ze statku.

Autor obrázků – Eva Skálová

Obr. 18 – Majitelé farmy.

Autor obrázků – Eva Skálová

